

Onderweg

Parochie **HH. Twaalf Apostelen**

Jaargang 8 - nummer 6

In dit nummer o.a.
Afscheid Jaap

Uurwerk Keijenborg

In de spotlights
Freek Verheijen

Inhoud

Jaargang 8, nr.6

Colofon	2
Van de pastores	3
In memoriam Joseph Wissink	4
Van de bestuurstafel / Afscheid Jaap / We mogen weer vieren	5
Effata / Jaap van Kranenburg	6
PCI / Priesterjubileum pastoor Scheve	8
In de spotlights: Freek Verheijen	9
Jesus Onderweg / Boodschap paus Franciscus	10
Waarin een klein dorp groot kan zijn	11
Edith Steijn / kerkopenstelling / Vredesweek / lezingenrooster	12
Bijlage vieringschema	13
Vieringschema	14
Kids & Teens	16
Uit de geloofsgemeenschappen	18
Een kaarsje opsteken in Joppe	32

Verschijningsdatum volgend nummer:

Nr. 7: 25 september 2020

betreft periode 3 okt. t/m 29 nov. 2020

Inleveren kopij tot 4 september

COLOFON

Redactie

Hans Limbeek   Magda van Ommen
Gerrit te Vaarwerk   Huub Winkeler

Onderweg verschijnt 7 x per jaar

Bankrek.nr.: **NL97RABO0155113046**

Ook voor uw bijdrage aan Onderweg o.v.v. uw locatie.

Internet: **www.12apostelen.nl**

Email: **redactie@12apostelen.nl**

Vormgeving

en realisatie: Repro Design, Deventer

Foto omslag: Coronatijd, pagina 5

Bestuur parochie HH. Twaalf Apostelen

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor; voorzitter

P.H.M. (Paul) Seesing, vicevoorzitter

Mevr. C.A.L.S. (Ineke) Peterse-Giesen,
secretaris

C.H.J. (Kees) Koersvelt, penningmeester

H.G.J. (Herman) Heuver, portefeuille
gebouwen en begraafplaatsen

H.J.B. (Huub) Winkeler, portefeuille
personeels- en vrijwilligersbeleid en portefeuille
communicatie

Voorwoord

De zomer van 2020 is een vreemde en heftige tijd. Heftig in de eerste plaats omdat ons zeer gewaardeerde redactielid Joseph Wissink eind mei plotseling overleed. Ook heftig omdat pastor Jaap van Kranenburg vanwege gezondheidsredenen gedwongen is om afscheid van ons te nemen. Over beiden is uiteraard het een en ander te lezen in dit nummer.

Vreemd is de tijd nog steeds omdat de coronapandemie heeft verhinderd dat pastoor Scheve zijn 25-jarig priesterjubileum kon vieren.

Toch zijn er gelukkig ook hoopgevende gebeurtenissen te melden binnen onze parochie. Sinds 1 juli zijn er weer vieringen in onze kerken. Weliswaar met een hoop regels en beperkingen, maar toch. We kunnen elkaar weer ontmoeten! En beperkingen hoeven niet altijd slecht te zijn. In plaats van in Spanje vierde ik de vakantie fietsend door Gelderland. Dichtbij is veel meer te zien dan je denkt.

Fijne vakantie en veel leesplezier!

Hans Limbeek

Vertrouwenspersoon

Gerry Spekkink kan door medewerkers en vrijwilligers vertrouwelijk worden geraadpleegd bij ongewenste omgangsvormen binnen de parochie.
Tel.: 06 47153610
Email: g.spekkink@12apostelen.nl

Telefoonnummer voor:

**Ziekenzalving, ziekenzegen
en uitvaart   06 103 19 638**

PCI - Noodhulp

Heeft u om wat voor reden dan ook hulp nodig? Neem contact op met de Parochiële Caritas Instelling (PCI)
Email: pci@12apostelen.nl
www.pci12apostelen.nl

Contactgegevens parochie HH. Twaalf Apostelen

Pastoraal Team

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor,

tel.: 06 53214017

Kerkstraat 9, 7256 AR Keijenburg

Email: h.scheve@12apostelen.nl

M.J.B. (Marga) Engelage-van Langen,

parochiaal werker, tel.: 06 29405303

p/a Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen

Email: m.engelage@12apostelen.nl

Secretariaat Parochie

**Mieke Degen, Petra Hulman
en Magda van Ommen**

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen;

Tel.: 0575 711310;

dinsdag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur

Email: secretariaat@12apostelen.nl.

Contactgegevens geloofsgemeenschappen

De contactgegevens van de geloofsgemeenschappen kunt u vinden op de betreffende locatiepagina's vanaf blz. 18.

Assistentie Pastoraal Team

Diaken A.J.M. (Anton) Bos

Tel.: 06 44902208

Email: a.bos@12apostelen.nl

Diaken G.G.M. (Günther) Oude Groen

Telefonisch spreekuur voor zieken en ouderen:

dinsdag 18.30-19.30 uur, tel.: 0545 272320

Email: g.oudegroen@12apostelen.nl

L.M.J.F. (Laura) van de Kam,

parochiemedewerker, tel.: 06 39639364

Email: l.vandekam@12apostelen.nl

G.J.A.M. (Gerry) Spekkink-Beunk,

parochiemedewerker, tel.: 06 47153610

Email: g.spekkink@12apostelen.nl

M.J. (Marian) Storteler-Wopereis,

parochiemedewerker, tel.: 06 11178334

Email: m.storteler@12apostelen.nl

Afscheid met geloof, hoop en liefde

Geloof, hoop en liefde: met deze woorden afscheid nemen van de parochiegemeenschap? Wellicht vermoedt u dat ik nog steeds een beetje 'van het padje af' ben. Nou, dat laatste klopt natuurlijk wel, anders was ik al lang weer aan het werk geweest als jullie pastor. De werkelijkheid is anders, ik vertrek uit onze parochie, tot mijn grote spijt. Verderop in *Onderweg* vind u nog een terugblik op de jaren waarin ik pastor mocht zijn in onze parochie. Wat u nu leest is mijn laatste artikel voor de rubriek "Van de pastores".

Ik neem afscheid, en wil dat doen in geloof, met hoop en met liefde. We noemen ze ook wel: de drie goddelijke deugden. We vinden deze drie woorden bij elkaar in het slot van wat ook wel Paulus' "Hooglied van de Liefde" wordt genoemd (1 Korintiërs 13). U kent het hoofdstuk vast wel: ....Als ik de liefde niet had, dan zou ik niets zijn....." en "...De liefde is geduldig....". Het is een van de mooiste gedeeltes uit de Bijbel. Niet voor niets wordt deze tekst over de liefde na 2000 jaar nog altijd gelezen in de meeste huwelijksvieringen. En...omdat deze brief over de liefde zowel gaat over de aardse als de hemelse liefde, horen we haar ook veel bij uitvaarten. Als je het goed leest, kan het je uitdagen, diep ontroeren en in je ziel raken. Geloof, hoop en liefde als trio is ook overbekend van haar drie symbolen, meestal aan een kettinkje: kruisje, ankertje en hartje.

De drie woorden vertellen ons hoe je écht mens kunt zijn. Het zijn de voorwaarden om op een goede manier in het leven te staan. Leven vanuit geloof, hoop en liefde is het tegenovergestelde van leven vanuit wantrouwen, depressie en egoïsme. Gezamenlijk verwijzen geloof, hoop en liefde naar een ongekende kracht, en tegelijkertijd naar grote kwetsbaarheid. Daarom wil ik afscheid nemen van jullie met deze drie deugden.

Afscheid nemen in geloof

Geloof, de eerste van dit trio, is bepalend voor alles wat we in ons leven doen. Het gaat dan niet om geloven dat..., maar om geloven in... Het is ons credo. Geloven in God, maar niet alleen in God. Dat heeft weinig zin als we niet ook met dezelfde kracht geloven in (het goede van) onze medemens, want in de naaste ontmoeten we God en de naaste geeft ons leven onze zin en betekenis. Het is de basis voor onze levenshouding. Door het steeds zoeken én vinden van dit geloof kon ik de afgelopen twee jaar afwachten, vertrouwen, mezelf overgeven. Natuurlijk waren er periodes van ongeloof, van angst, twijfel en boosheid. Wat moest ik zonder mijn 'pastor zijn'? Toch kon ik meestal de negatieve bril van wantrouwen en sepsis afzetten. Daar ben ik dankbaar voor.

Afscheid nemen met hoop

Hoop, het is het anker in ons leven. Hoop is de uitstraling van een positief ingesteld mens. Ook dat valt je toe, je hoeft er niets voor te doen behalve bewust open staan voor het goede in de wereld. Zónder je ogen te sluiten voor het slechte! Want dat goede is er, ondanks de grote crisis waar we in zitten door corona, ondanks de vele andere crises waar we zelf als persoon in terecht kunnen komen. Hoe belangrijk hoop is in ons leven, merken we pas wanneer we haar kwijt zijn. Wanhoop, hopeloosheid en depressie komen er dan voor in de plaats en dat is zo ongeveer het ergste wat je kan overkomen. Een hoopvol mens kan in uitzichtloze situaties toch blijven zeggen: "Ik weet niet hoe of wanneer, maar we komen hier doorheen." Mijn - soms met moeite verworven - basis van hoop is overeind gebleven, mede dankzij liefdevolle naasten.

Afscheid nemen met en in liefde

Tot slot komen we bij de allerbelangrijkste uit: de liefde. In 1 Korintiërs 13 is dat het centrale woord. Paulus heeft het dan niet over een rozige roes, hormonale tintelingen of vlinders in je buik. De liefde die hij beschrijft gaat veel dieper. Geen Eros, maar Agape: de liefde die geeft en er niets voor terug verlangt. Deze gevende liefde is de grootste kracht in de wereld en in onszelf. Zonder die liefde is het leven arm en beperkt. Ik heb vaak in mijn preken en gesprekken die liefde benoemd als God zelf. God is Liefde! Met deze liefde in mijn hart kan ik afscheid nemen. Geloof en hoop samen is: vertrouwen. Vertrouwen op die liefde. Vertrouwen dat het goed komt, dat die liefde die God zelf is, ons altijd vergezelt. We zouden er elke morgen voor moeten kiezen om bewust mét die liefde de dag in te gaan: niet met angst, bedruktheid en tegenzin, maar met passie, visie en vertrouwen. Dat gun ik ons allen.

Ik mis jullie, ik mis mijn werk dat ik met veel liefde gedaan heb. Gelukkig maar, want iets missen doe je pas als het betekenisvol is geweest. Voor mij was het dat. Ik dank jullie daarvoor. Dank voor de mooie jaren samen, in die prachtige parochie die de naam heeft van de belangrijkste bringers van ons geloof, onze hoop en onze liefde.

Ga met God en het gaat jullie goed!

*Jullie pastor,
Jaap van Kranenburg*

In memoriam Joseph Wissink

Terwijl we nog volop bezig waren met het verzamelen van kopij, redigeren en indelen van de vorige uitgave van *Onderweg* is Joseph overleden.

's Maandags gaf hij vanuit bed thuis zijn aanwijzingen voor de samenstelling en donderdags overleed hij in het ziekenhuis in Zutphen aan een bacteriële infectie.

Joseph was nauw betrokken bij het proces van het ontstaan van ons parochieblad *Onderweg* in 2012. Met zijn kennis en vakmanschap vroeg hij offertes op bij vormgevers en drukkerijen en adviseerde hij het parochiebestuur bij het maken van de juiste keuzes. Minutieus hield hij zich bezig met lettertype, de kwaliteit van de foto's, de indeling, de vormgeving en de druk. Was hij niet tevreden met het eindresultaat dan ging hij in overleg met de vormgever om wijzigingen aan te brengen of ging hij op zoek naar een andere drukker. Vanzelfsprekend behoorde hij vanaf het begin tot de redactie. Hij was enthousiast, precies en had een nooit aflatende werkhethos. Joseph voelde zich verantwoordelijk voor het gehele blad, maar in het bijzonder had hij veel zorg voor de locatiepagina's. Hij was de vraagbaak en het contactpunt voor alle lokale redacteurs.

Naast zijn werk voor de *Onderweg* was Joseph ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van onze website. Ook hier toonde hij zijn vakmanschap en het parochiebestuur nam graag zijn adviezen over. Hij ging bij mensen thuis langs om ze vertrouwd te maken met het 'vullen' van de pagina van de geloofsgemeenschap en nooit deed men vergeefs een beroep op hem. Iedereen in de parochie kent Joseph als de man van de affiches, lay-out en drukwerk van folders en boekjes. Of dat nu voor de paasfolder, de kerstfolder, de Kerkbalans, de Passie, het Memorialconcert of particulier drukwerk was: bij Joseph kon je erop vertrouwen dat het eindresultaat perfect werd.

Joseph, wat hebben we veel aan jou te danken en wat zullen we je missen! Rust in vrede.

Gerrit, Hans, Huub en Magda
Redactie *Onderweg*

Joseph Wissink: 'zelf opgebouwd'

Een jaar of tien geleden is het, toen wij samen met Joseph de eerst steen legden van het pad dat *Onderweg* ging heten. Het was het begin van een tocht die op 28 mei jongstleden plotseling afgelopen was.

Dat plotselinge einde noopt tot nadenken over iemand die van onschatbare waarde was voor onze parochie. Joseph Wissink, een man die graag sprak en tegelijk een stille werker was. Joseph nam een beslissing en ging vervolgens aan het werk. Niet een beetje, nee echt. Woorden én daden. Als Joseph ergens voor ging kon je op hem rekenen. Door dik en dun.

De start van *Onderweg* was niet eenvoudig. Niet iedereen was blij met dit initiatief, veranderen is voor veel mensen moeilijk. Maar Joseph omarmde het idee. Hij zag dat in een veranderende kerk de bakens verzet moesten worden en daar plukken we al weer bijna tien jaar de vruchten van. Zijn doel was om op een goedkope en efficiënte manier een mooi blad te maken. En dat is gelukt, dat is onwaarschijnlijk goed gelukt. 'Dat lag niet aan mij hoor' zou hij ongetwijfeld gezegd hebben. Maar het lag wel aan hem. Hij keek alle pagina's na, hij zocht foto's, hij had vaak dagelijks contact met opmaker en drukker, hij bracht ze rond, hij .... was liever op de achtergrond. Hij was wat verlegen met aandacht voor zijn werk. Hij werkte mee aan een interview in *Onderweg* omdat het er nu eenmaal bij hoorde.

Ook de Willibrord plaquette die hij in 2017 kreeg, nam hij met een beetje een dubbel gevoel in ontvangst. 'Ach, er zijn zoveel mensen die hard werken voor de kerk' zei hij. En dat is waar, gelukkig is dat waar. Maar hij verdiende die erkenning, dubbel en dwars. Joseph

was niet alleen een harde werker, je kon ook dingen met hem delen. Hij begreep dat niet altijd alles kon zoals het moest en soms dan maar moest zoals het kon. En dan werden de handen uit de mouwen gestoken en kwam er in een mum van tijd iets uit de drukkerij wat hij desnoods zelf rond ging brengen. En dat is vaak gebeurd, heel vaak. Joseph Wissink was een man met passie. Als hij ergens voor ging dan ging hij er ook voor. Als hij op zijn computer plaatjes liet zien voor een of ander drukwerk of website, dan was hij niet te stuiten. 'Als ik te veel praat, moet je het maar zeggen hoor'. En het fijne was dat je dat dan ook kón zeggen.

Hij had niet alleen zelfkennis, hij deed er ook wat mee en dat is een zeldzame eigenschap. 'De waterval van woorden is opgedroogd' was een regel uit een gedicht dat bij zijn begrafenis werd voorgedragen. Die regel kwam binnen. Toen Joseph geïnterviewd werd voor *Onderweg* kwam zijn woonhuis in Vorden ter sprake. 'Zelf van casco opgebouwd' vertelde hij trots. Net zoals hij zijn bedrijf heeft opgebouwd, en *Onderweg*, en allerlei andere onderdelen van het communicatiewerk in de parochie, zoals onze website. Dezelfde website die we gebruikt hebben om zijn begrafenis bij te wonen. Zelf opgebouwd. Tot het laatst. Joseph Wissink was een man van de weg. We zullen hem ongelofelijk missen en wensen Marga heel veel sterkte toe.

Jaap van Kranenburg
Theo Lam

VAN DE BESTUURSTAFEL

Als we teruglezen in een aantal nummers van *Onderweg*, zien we dat het coronavirus onze wereld flink heeft beroerd. Nog steeds is het ook voorspagnieuws. Ook in onze geloofsgemeenschappen zijn er helaas parochianen aan het virus overleden. Samen afscheid nemen was nauwelijks mogelijk. Vanaf 1 juli kan er in beperkte mate weer samen worden gevierd. In overleg met de locatieraden en pastoraatgroepen is er een protocol samengesteld om vieringen weer mogelijk te maken.

Door de al genoemde crisis is het ook niet mogelijk geweest om veel aandacht te besteden aan het 25-jarig priesterjubileum van pastoor Harry Scheve. Daar wordt in deze *Onderweg* uiteraard wel bij stil gestaan. Evenals bij het komende afscheid van pastoraal medewerker Jaap van Kranenburg, die zijn werkzaamheden per 1 juli heeft neergelegd. Een uitgebreid interview met hem is te vinden op pagina 7. Beide heren danken wij voor hun jarenlange inzet in onze parochie.

De redactie van *Onderweg* was zeer verslagen door het plotselinge overlijden van Joseph Wissink, die met zeer veel kennis mede vorm gaf aan het blad, maar ook de contacten onderhield met de lokale redacties. Er gebeurt veel in onze parochie, alleen al als we stilstaan bij de hierboven beschreven personen. Ieder actief op zijn eigen gebied om samen met vele anderen een katholieke gemeenschap te vormen. Een parochiegemeenschap die in de komende maanden nog veel beslissingen zal moeten nemen om ook in de nabije toekomst in een passende vorm te kunnen blijven voortbestaan. Samen met de parochianen en de besturen van de geloofsgemeenschappen zal het pastoraal team en het parochiebestuur de route verder moeten verkennen. Pas goed op uzelf en uw omgeving in deze bijzondere tijd!

Huub Winkeler

Afscheid Jaap van Kranenburg

Met ingang van 1 juli 2020 heeft pastoraal werker Jaap van Kranenburg door kardinaal Eijk op eervolle wijze ontslag gekregen als lid van het pastoraal team van de parochie HH. Twaalf Apostelen. Het is bijzonder spijtig dat Jaaps gezondheid het niet langer toestaat zijn werkzaamheden voort te zetten. In heel kleine kring zal Jaap afscheid nemen van zijn collega's, de bestuursleden en enkele vrijwilligers. Helaas laat zijn gezondheid het niet toe om één grote afscheidsviering met receptie te houden. Het is de bedoeling dat Jaap in plaats daarvan in oktober in de geloofsgemeenschappen die dat op prijs stellen koffie gaat drinken met maximaal 15 personen uit die geloofsgemeenschap. In september zal een en ander nader uitgewerkt worden.

We wensen Jaap een goede en gezonde toekomst toe.

We mogen weer vieren

Vanaf 1 juli mogen we weer samen vieren in de kerk, maar wel op 1,5 meter van elkaar. Er is een nieuw vieringenrooster gemaakt en het bezoeken van onze kerken komt weer langzaam op gang. Hoewel er af en toe een versoepeling van de voorschriften plaatsvindt, zijn er nog wel restricties. Het bisdom heeft, met inachtneming van de RIVM regels, protocollen uitgevaardigd en aan de hand daarvan heeft iedere locatie voor de eigen geloofsgemeenschap een protocol opgesteld. Al deze protocollen zijn te lezen op de homepage van onze website. Het kostte vele vrijwilligers veel energie en inzet om de noodzakelijke voorbereidingen in de locaties te treffen. De eerste keer vieren was voor de locaties een spannende aangelegenheid. Ook voor kerkgangers is het spannend om na vier maanden weer naar de kerk te gaan en op een ongewone manier de viering bij te wonen.

Vanaf 10 juli zijn de reserverings- en aanmeldingsvoorwaarden aangepast. Vooraf reserveren is nodig als er meer dan 100 personen worden verwacht of meer personen worden verwacht dan de maximale capaciteit. In alle kerken zijn markeringen aangebracht waar men mag zitten, op 1,5 meter van elkaar. In de meeste kerken in onze parochie kunnen maximaal 50 personen de viering bijwonen. Daarom blijft reserveren in de meeste gevallen gewenst. De reserveringsprocedure per geloofsgemeenschap vindt u op de homepage van onze website.

Is in de geloofsgemeenschap reserveren gewenst, dan worden de namen genoteerd om voor het begin van de viering te kunnen verifiëren of degene gereserveerd heeft. Een andere reden om namen te noteren kan zijn dat voor een viering op een bepaald tijdstip meer belangstellenden zijn dan beschikbare plaatsen. In dat geval kan het bijhouden van een namenlijst helpen bij het opstellen van een wachtlijst voor een volgende viering en bij een eerlijke verdeling van de beschikbare plaatsen.

Protocollen en procedures zullen regelmatig gewijzigd worden. Via onze website en onze digitale nieuwsbrief *ParochiePost* houden we u op de hoogte. Ontvangt u nog geen *ParochiePost*? Mail u naam en emailadres naar communicatie@12apostelen.nl

U wordt verzocht niet naar de kerk te komen bij één of meerdere van de volgende klachten in de afgelopen 24 uur:

- Hoesten
- Neusverkoudheid
- Koorts van 38 °C of hoger
- Benauwdheidsklachten
- Verlies van reuk of smaak

of indien u een huisgenoot heeft met corona of herstellende van corona.

Bent u niet in de gelegenheid naar de kerk te komen? Via kerkdienstgemist kunt u de viering bekijken of beluisteren.

Effata

Corona en zomerstop.... Twee oorzaken waarom er geen Effata was in de afgelopen periode.

De werkgroep en de vaste bezoekers hebben dit meditatieve moment op de tweede zaterdag van de maand gemist. Maar zoals het er nu uitziet kunnen we in september weer van start gaan. Daar zien we naar uit!

Wel een beetje anders, omdat de voorschriften van RIVM en bisdom gevolgd moeten worden.

'Effata, ga open...'

Dat was het thema op zaterdag 8 september 2012. Acht jaar geleden begonnen leden van de liturgiegroep 'Om het Woord' uit Zutphen, samen met de parochiemedewerkers en Jaap van Kranenburg, een 'nieuwe' vorm van vieren in de H. Johannes de Doperkerk te Zutphen: laagdrempelig en oecumenisch van karakter, maar met oeroude elementen. De basis van elke viering is het contact met God in gebed, meditatie, stilte, zang en symbolen. Elke viering wordt gezocht naar de ervaring van kracht, troost, hoop, liefde vanuit een Bijbeltekst, die geactualiseerd wordt naar de wereld van vandaag en naar ieders eigen ervaring. Een klein uur van rust en bezinning bij het evangelie van de komende zondag, op geleide van twee werkgroepsleden. Die eerste viering stond in het teken van Marcus 7, 31-37: Effata, ga open.... Open gaan voor de zoektocht naar de ervaring van God in je leven... Het werd kenmerk en naam van de meditatieve vieringen.

Effata

(een tekst uit die eerste viering)

Heel graag wil ik ook jou aanraken
-zegt God-

en mijn liefde in je binnenste laten
openbloeien, als een prachtige
bloem.

Ik wil je oren openen voor mijn
verhaal van tederheid
en voor het levensverhaal van
vrienden rondom je.

Ik wil je ogen openen
voor het verdriet én voor de vreugde
van je medemens.

Ik wil je mond openen
zodat je woorden kunt spreken van
troost en hoop.

En ik wil je hart openen
opdat je durft liefhebben en bemind
worden in mijn naam -zegt God-.

Effata-werkgroep

Op maandagavond na elke viering komt de werkgroep bij elkaar. Enerzijds om te evalueren. Wat ging goed, wat kan beter. Zo is gaandeweg een herkenbare structuur gevonden voor deze kleinschalige viering rondom Woord, licht en symboliek

Anderzijds wordt die maandag de lezing voor de komende viering besproken. Wat roept de tekst op, waar doet het aan denken in ons eigen leven? De gedachtewisseling voedt de deelnemers en in het bijzonder de beide werkgroepsleden die de betreffende viering voorbereiden en voorgaan. Daarbij biedt het geloofsgesprek ook ruimte voor het delen van lief en leed. Helaas is de werkgroep door diverse omstandigheden in de loop der tijd wat uitgedund.

Beleven, ervaren, ont-moeten

* Wees welkom

- u die er eerder was

- u die een nieuwe ervaring wil ondergaan bij de Effata-viering om 17.00 uur in de H. Johannes de Doperkerk te Zutphen: 12 september, 10 oktober, 14 november en 12 december.

Enigszins nieuw zal het ook voor de vaste bezoeker zijn in verband met aanpassing volgens de coronaregels. Het dan geldend protocol van de H. Johannes de Doperkerk zal worden gevolgd.

* Wees welkom bij de geloofsgroep. De bijeenkomsten zijn op de maandag na de Effataviering (dus 14 september, 12 oktober, 16 november, 14 december) van 20.00 tot 21.30 uur: Van Heemstrastraat 4, Zutphen.

Wilt u (eerst) meer informatie? Neem dan contact op met Laura v.d. Kam (l.vandekam@12apostelen.nl) of Gerry Spekink (g.spekink@12apostelen.nl).

Een terugblik

Elders in dit nummer van *Onderweg* neemt Jaap van Kranenburg afscheid van ons met geloof, hoop en liefde. Het is een gedwongen afscheid, een afscheid met pijn in het hart, maar zijn gezondheid laat niet anders toe. Halverwege juli kijk ik nog eens met Jaap terug op zijn leven en werk in onze parochie. Het gesprek is informeel, het gaat alle kanten uit en lachend komen we tot de conclusie dat hij eigenlijk zowel een mysticus als een clown is.

Jaap, je bent een vrijzinnig denkend iemand, in 1999 ben je katholiek geworden, waarom eigenlijk?

'Ik studeerde al theologie omdat ik het toe wilde passen in het verpleegkundig onderwijs waar ik toentertijd in werkte. Er werd in die tijd nog weinig aandacht besteed aan de spirituele nood waar patiënten vaak in verkeren. Daar kwam bij dat mijn partner een blijmoedige katholiek was, met wie ik regelmatig naar de mis ging. We hebben het over zo'n kleine dertig jaar geleden. Eigenlijk had ik toen best vijandige gevoelens t.a.v. de kerk. Een instituut dat zo homo- en vrouwonvriendelijk is, wat moest ik daar nou? Maar toch werd ik gegrepen door de rituelen, door de liturgische en spirituele gebruiken in de Katholieke Kerk. Dat werd nog veel sterker toen ik stage ging lopen in het Dominicaner Klooster in Zwolle. Je zou kunnen zeggen dat ik katholiek werd omdat het sterker was dan ik. Het moest, ik kon niet anders. Als ik iets wilde betekenen in de Katholieke Kerk moest ik ook een katholieke theologische opleiding volgen, want met de theologie die ik tot dan toe had gestudeerd kon ik niks in de Katholieke Kerk. Zo gezegd, zo gedaan.'

Hoe ging het verder?

'Ja, ik kon eigenlijk meteen aan de slag als opbouwwerker in Amsterdam. In de praktijk was ik er ook gewoon pastor. In 2007 wilde ik terugkeren naar het oosten van het land. Ik kon aan de slag in het nieuw gevormde Parochieverband Graafschap Zutphen. Samen met Ed Wassink, Wil Matti en Fred Hogenelst vormden we het pastoraal team, samen met Magda, die veel meer was (en is) dan onze secretaresse. Echt, ik kwam in een warm bad!'

Waaruit bestond je werk in onze parochie, kun je dat wat nader toelichten?

'Het was enerzijds pastoraal werk als

met Jaap van Kranenburg

▷ liturgie, huisbezoek en stervensbegeleiding, anderzijds bestond het uit opbouwwerk zoals beleid maken, cursussen geven aan vrijwilligers, het opzetten van de pastoraatgroepen, het ondersteunen van bezoekgroepen, het opzetten van kleine kerkgemeenschappen en werkgroepen zoals de werkgroep Anders Vieren. Om het pastoraal team te ondersteunen en de parochiemedewerkers en diakens een goede plek binnen de organisatie te geven, heb ik ook het BPT (breed parochieel team) opgezet. Wat voor mij altijd heel belangrijk is geweest is dat een geloofsgemeenschap veel meer is dan een kerkgebouw met mensen. Vandaar ook die aandacht voor small christian communities en de andersvieren-vieringen. Die waren onderdeel van een veel groter project ('geloven we of geloven we het wel?'), dat helaas afgebroken werd doordat Marga en ik beiden ziek werden.

Een mysticus en een clown

Het is belangrijk dat mensen ook buiten het kerkgebouw het geloof kunnen beleven. Dat kan op die manier. Zo'n kleine christelijke gemeenschap kan een gespreksgroep zijn, maar evengoed kan het een diaconale taak vervullen. De vitaliteit van veel geloofsgemeenschappen is echter achteruitgegaan. Om een gemeenschap op de been te houden moet worden gekeken naar de sterke punten. Kijk naar waar je goed in bent! Bij de ene locatie zal dat het koor zijn, bij het andere de bezoekgroep, een derde heeft actieve oecumenische contacten. Ik ben er diep van overtuigd dat het van cruciaal belang is dat de gemeenschappen blijven bestaan, dat moet, in welke vorm dan ook, om de kerk levend te houden. Daarom heb ik me ook altijd bovenmatig ingezet voor die lokale gemeenschappen.'

Kun je ons wat meer vertellen over de oorzaak van je burn-out?

'Mede doordat mijn partner en ik elkaar door het vele werken niet veel zagen is er aan onze relatie een eind gekomen. Om het verdriet daarover te verwerken ging ik alleen maar harder werken. Ik nam toen helemaal teveel hooi op de vork. Het gevolg was dat ik nu, 10 jaar later, voor 100% ben afgekeurd voor het werk dat ik deed. Wat trouwens toch ook altijd een rol heeft gespeeld is de spanning die ik voelde tussen een deel van de regelgeving vanuit het bisdom en mijn eigen opvattingen over hoe om te gaan met gelovigen en geloofsgemeenschappen.

Een voorbeeld is de eucharistie. Voor mij is dat een belangrijk (misschien wel het belangrijkste) middel tot geloven, tot de ontmoeting met God. Hoe belangrijk ook, de eucharistie is voor mij niet 'doel in zichzelf', zoals de traditie misschien wel wil. Die eenzijdige nadruk op de eucharistie leidt volgens mij uiteindelijk tot een hele kleine rest-kerk. Zo heb ik vaak moeite gehad met het balanceren tussen 'de leer' en 'het leven'. Het gaat voor mij altijd om de (gelovige) mens, die staat centraal.'

Ons gesprek loopt ten einde. Wat nog maar weer eens duidelijk wordt is dat Jaap vooral een mensenmens is. De ander staat bij hem altijd voorop. Hij haalt Levinas aan: 'In het gelaat van de ander ontmoet ik God.' Dat motto is altijd de basis geweest van zijn pastoraat. We komen ook te spreken over zen. Jaap vertelt dat hij naar Japan had gewild om zich te verdiepen in het zenboeddhisme, iets wat dus ook niet doorgaat. En als we het over zen hebben, komen we al snel bij mystiek. Jaap vertelt dat hij wel eens hele diepe ervaringen heeft gehad tijdens het voorgaan in de liturgie. Dat hij voelde dat de Geest binnenkwam en dat hij samen met de aanwezige gelovigen als het ware een beetje opgetild werd.

Ik laat hem weten dat ik zijn vieringen altijd bijzonder goed vond. Heel intens, waarachtig en diepgaand. En dat ik het dan ook weer grappig vond dat hij na afloop van een viering, als de bel geklonken had, meteen weer de grapjas kon uithangen. 'Ja, die twee kanten heb ik. De intense Godzoeker die heel lang stil kan zijn, en de grapjas.' 'Eigenlijk ben je een mysticus en een clown ineen!', zeg ik. We schieten beiden in de lach. 'Hahaha, ja! Gebruik het maar als ondertitel!', zegt Jaap.

Nadat ik hem nog eens wijs op zijn twee grote talenten, het voorgaan en zijn omgang met mensen, vertelt Jaap dat hij deze niet ziet als een verworvenheid maar als een geschenk. Deze bescheidenheid typeert hem. Ik ben ervan overtuigd dat ik namens de hele gemeenschap spreek als ik Jaap bedank voor zijn enorme inzet voor onze parochie. Dat we dankbaar mogen zijn ook dat we zo'n geliefd mens jarenlang in ons midden mochten hebben en dat we hem het allerbeste wensen in zijn verdere leven. Het ga je goed Jaap!

Hans Limbeek

Pastoor Harry Scheve 25 jaar priester

Op 17 juni 1995 werd onze pastoor in de kathedrale kerk in Utrecht tot priester gewijd. Woensdag 17 juni 2020 was dan ook een gedenkwaardige dag in de H. Johannes de Doperkerk in Zutphen. In besloten kring ging de pastoor, geassisteerd door diaken Anton Bos en pastoraal werker Marga Engelage, voor in de eucharistieviering. Het priesterjubileum had een feest moeten worden voor de parochianen, maar de coronaepidemie hield dit tegen. Mooi klonk het 'Veni Creator Spiritus' zoals dat ook gezongen werd bij het binnentreden van de wijdelingen in 1995. In zijn preek blikte de pastoor terug op 25 jaar priesterschap. Na de eucharistieviering wachtte de jubilaris nog een verrassing. Het breed parochieel team, leden van het parochiebestuur en medewerkers van het parochiesecretariaat waren in de vergaderzaal aan de Van Heemstrastraat aanwezig om de pastoor cadeaus aan te bieden en persoonlijk te feliciteren. Pastoraal werker Marga Engelage en vicevoorzitter Paul Seesing richtten een woordje tot de jubilaris en spraken de wens uit dat er nog vele mooie en gezonde priesterjaren mogen volgen.

Van de bestuurstafel van de PCI

Na een periode waarin we door de coronacrisis niet bij elkaar konden komen, hebben we in juni weer kunnen vergaderen. Het was goed om elkaar weer in levende lijve te zien en de jaarrekening te kunnen bespreken. Het boekjaar 2019 is positief afgesloten. Het totale vermogen van de PCI is met € 230.000 toegenomen tot zo'n € 4.200.000. Dit vermogen bestaat uit de waarde van twee woningen, landbouwgronden en beleggingen. Ook is een deel van het vermogen belegd via het bisdom en een deel staat op (spaar)rekeningen. Om onze ANBI-status te behouden, worden de resultaten door het bisdom gepubliceerd. Het bisdom heeft met de belastingdienst afspraken gemaakt. Als u de PCI en haar werkzaamheden een warm hart toedraagt kunt u ons geld schenken. Uw bijdrage kunt u bij de aangifte van de inkomstenbelasting aftrekken. Op onze website kunt u daar meer over lezen.

In de vorige *Onderweg* heb ik geschreven over mensen die door de coronacrisis in financiële problemen zijn gekomen. De penningmeester heeft echter niet kunnen vaststellen dat er meer dan gebruikelijk is uitgegeven. Waarschijnlijk zijn de financiële consequenties voor die mensen nog beperkt door de maatregelen die het rijk heeft genomen. Toch loopt de werkloosheid op, ongetwijfeld ook onder de parochianen. Daarom, als u in financiële problemen dreigt te komen, is het belangrijk snel naar oplossingen te zoeken en bij ons aan te kloppen. Neem gerust contact op met de PCI-werkgroep in uw geloofsgemeenschap. Zij kunnen u vast helpen. In 2019 hebben de werkgroepen € 35.000 besteed aan armoedebestrijding en bijzondere acties. Dit mag best nog iets meer worden, onze begroting laat dat toe. We zien de aanvragen met belangstelling tegemoet.

Ik wens u een fijne en vooral zorgeloze zomer toe.

Theo Venneman, voorzitter PCI
parochie HH. Twaalf Apostelen

Wat een kaarten!

De titel geeft precies aan hoe ik mij voelde op de dag dat het precies vijftwintig jaar geleden was dat ik door kardinaal A. Simonis tot priester werd gewijd. Door de coronacrisis hebben we het groots vieren maar uitgesteld tot volgend jaar. Maar je moet natuurlijk wel de eucharistie vieren op die dag, maar hoe?

Dan maar gewoon in Zutphen, en iedereen begon mee te werken. Collega's dachten mee, de koster was er natuurlijk en de cantors onder leiding van Joop van Goozen waren bereid om van de viering iets feestelijks te maken. Het werd extra feestelijk omdat mijn collega's aanwezig waren en ons parochiebestuur. Het werd voor mij een onvergetelijk gebeuren, daarvoor dank! Ja, en dan die vele kaarten en brieven, mailtjes en facebook-felicities. Ik wist soms gewoon niet hoe ik kijken moest. Alleen maar warme bewoordingen en wensen mocht ik lezen. Met Afke heb ik geprobeerd ze allemaal op de tafel te krijgen in mijn werkkamer, maar dat is eenvoudigweg niet gelukt. Het waren er teveel! Daarom is het is echt onmogelijk om iedereen persoonlijk hiervoor te bedanken. Dat doe ik wel als ik u allen weer mag ontmoeten in de verschillende geloofsgemeenschappen. Het werd dus een dag die ik nooit zal vergeten. En nu verder; ik hoop nog lang in jullie midden te mogen werken als jullie pastoor. Vrede en alle goeds,

Pastoor Harry Scheve

Freek Verheijen 'Ik rol van het één in het ander en geniet ervan'

Als u in deze coronatijd wel eens een online mis in Zutphen volgt, dan hebt u hem vast horen zingen. Freek Verheijen maakt namelijk deel uit van het kleine maar kwalitatief hoogstaand koor dat de eucharistievieringen in Zutphen muzikaal opluistert. Een goede reden om eens nader met hem kennis te maken. Voor het interview met Freek moet ik onze parochiegrens over, naar Lichtenvoorde om precies te zijn. Het is nog even zoeken in de zuidelijke nieuwbouwwijk van het dorp in Oost Gelre, maar na wat navraag op straat kan ik even later toch aanbellen bij Freek. Dat ik bij een katholiek iemand te gast ben wordt meteen duidelijk: in de gezellig ingerichte kamer staat een groot kruisbeeld.

'Koffie?' vraagt Freek. 'Ja lekker.' Terwijl hij koffie zet steekt Freek al van wal. 'Ik ben geboren naast de kerk in Borculo in een goed katholiek gezin met zeven kinderen, vier jongens en drie meisjes. Mijn vader was slager en tevens kerkorganist. Zelf was ik ook al snel actief in de kerk. Op jonge leeftijd werd ik al lid van het jongenskoor in Borculo.'

Maar voordat we verder ingaan op Freeks kerkelijke activiteiten komen we eerst te spreken over zijn levensloop. 'Na de Mavo ging ik naar de Tuinbouwschool. Ik leerde er voor tuintekenaar, dat was mijn droom, zeg maar. Ondertussen had ik Marian leren kennen. Ik kreeg verkering met haar. Haar vader was boer in het buitengebied van Beltrum en haar broer zou hem opvolgen. Maar er gebeurde iets heel naars, haar broer verongelukte. Toen werd mij gevraagd of ik niet op de boerderij wilde werken. Ik heb daar 'ja' op gezegd, en zo rolde ik het boerenleven in. Ik ging dus iets heel anders doen dan ik van plan was. De dood van mijn zwager heeft dus ook een grote invloed gehad op mijn leven, kun je wel stellen. Omdat ik boer werd besloot ik om ook de Rijks Middelbare Landbouwschool in Zutphen te doen. Op de boerderij deed ik de koeien, mijn schoonvader de varkens. Ik vond het heel mooi dat boerenwerk. Marian en ik trouwden en kregen drie kinderen, twee dochters en een zoon. In 2000 kwam het helaas tot een scheiding. Daar heb ik heel veel moeite mee gehad. Want wat God heeft verbonden mag de mens niet scheiden, niet waar? Ik ben in die periode ook gestopt met boeren en als uitvaartbegeleider gaan werken bij de GUV, de Gelderse Uitvaart Verzorging in Aalten. In dat werk ben ik ook min of meer ingerold, ik heb er 20 jaar gewerkt. Nu ben ik sinds enige tijd gepensioneerd.' 'Is dat geen zwaar werk,' vraag ik. 'Je hebt immers altijd te maken met mensen die net een dierbare zijn kwijtgeraakt'

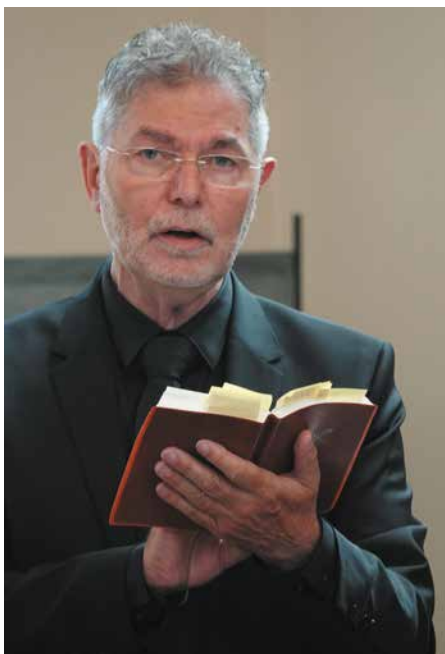
'Ja en nee,' zegt Freek 'Lachen en huilen liggen vaak heel dicht bij elkaar. Ik ben ontzettend dankbaar dat ik deelgenoot heb mogen zijn van de verhalen en herinneringen die mensen aan de overledene hadden. Het is bepaald geen lopendebandwerk, elk mens heeft een eigen verhaal. Door de individualisering hebben de mensen ook een grotere inbreng in het afscheidsritueel gekregen, dat vind ik goed. Vroeger waren het louter protestantse of katholieke rituelen. Ook die vind ik mooi trouwens.'

Dan komen we weer bij zijn persoonlijke leven. 'Na mijn scheiding ben ik vijf jaar alleen geweest. Ik hoefde niet zo nodig meer een relatie. Maar in 2005 liep ik tegen iemand aan waarmee het helemaal klikte. Het was alleen geen vrouw, maar een man, Theo! Ik ben nu al 15 jaar samen met hem. In 2006 zijn we hier in Lichtenvoorde gaan wonen en in 2015 zijn we voor de wet getrouwd. Die huwelijksvoltrekking vond plaats in een zalencentrum en in aansluiting daarop hadden we een dankviering in de kerk. Toen we het zalencentrum uitliepen,

hoorden we de kerkklokken, het was een ontroerende ervaring, het staat in mijn geheugen gegrift.'

Freek schenkt nog eens koffie in, en vertelt verder: 'Het grappige is dat Theo min of meer eenzelfde verleden heeft als ik, ook hij was getrouwd met een vrouw en ook hij heeft drie kinderen. Nu zingt hij net als ik in het mannenkoor van Beltrum en in het parochiekoor van Borculo. Hij steunt mij en staat achter mij in alle activiteiten die ik doe en dat is heel fijn!' 'Dus je zingt ook in Beltrum?' 'Jazeker. Na mijn tijd bij het jongerenkoor van Beltrum heb ik samen met iemand anders het Beltrums Mannenkoor opgericht. Later vroeg men mij vanuit Borculo of ik het parochiekoor daar wilde dirigeren. Zodoende zit ik dus bij twee koren. Omdat ik dirigent/cantor ben vroeg pastoor Scheve mij om in de coronatijd in Zutphen te komen zingen. Dat doe ik samen met o.a. de kerkmusicus van de parochie HH. Twaalf Apostelen, Joop van Goozen, die ook organist/dirigent is, en van wie ik heel veel geleerd heb. Het is elke keer weer een feest om daar te zingen. Genieten!' Ik vraag Freek wat het geloof en de kerk voor hem betekenen. 'Het geloof geeft me steun en kracht en de kerk loopt als een rode draad door mijn leven. Met de officiële leer heb ik niet zoveel, waar het om gaat is liefde: waar mensen in liefde samen zijn is God. Hier in Lichtenvoorde ben ik ook koster bij de Bonifatiuskerk, ik zit hier trouwens ook in de pastoraatgroep.' 'Dus je bent in twee parochies actief?' 'Ja klopt. Maar ik doe nog meer hoor!', lacht Freek, 'Ik heb ook al 24 jaar orgelles in Eibergen. Dat is niet alleen orgel spelen, maar ook de hele theorie eromheen. Daarnaast ben ik al 42 jaar lid van de Plaggenmeijers, een folkloristische dansgroep uit Rekken. Sinds 32 jaar ben ik daar de dansleider.' Het moge duidelijk zijn: Freeks leven staat in het teken van muziek en kerk. Als we afscheid nemen zonder hand te geven (corona) laat ik Freek weten dat het een aangenaam en verrassend gesprek was. Een gesprek, zo kan ik er nog aan toevoegen met een zeer positief ingesteld mens. Iemand die het leven op zich af laat komen en er ook met volle teugen van geniet. Een parel voor de kerk ook!

Hans Limbeek

Jesus Onderweg

Mattheüs, de tollenaar

Van Mattheüs weten we dat hij redelijk welgesteld was. Hij was tollenaar (belastingcontroleur) aan de Galileïsche grens, dichtbij Kafarnaüm. Dat betekende dat hij samenwerkte met de gehate Romeinen en dat zal hem binnen de Joodse gemeenschap niet in dank zijn afgenomen. Tollenaars stonden bovendien bekend als corrupte mensen, die ijverig hun eigen zakken vulden. Misschien heeft Mattheüs dat ook wel gedaan. Kafarnaüm was ook de woonplaats van Mattheüs, de plaats lag in het gebied van Herodes Antipas. Mattheüs was in dienst bij deze vorst en hij had de tolweg van de stad gepacht. Het feit dat hij in dienst was bij de vorst betekende echter niet dat hij een Romeins beambte was. De betekenis van de naam Mattheüs (in het Grieks Mat'haios, de brontaal van het Nieuwe Testament) is 'geschenk van Jaweh'. In zowel het evangelie volgens Marcus als in het evangelie van Lucas wordt Mattheüs maar eenmaal genoemd als een van de twaalf discipelen die Jezus als apostel heeft aangesteld. Toen Jezus Mattheüs vroeg Hem te volgen is hij direct gestopt met zijn werkzaamheden als tollenaar. Een beroepsgroep waar de farizeeën en schriftgeleerden geen hoge pet van op hadden. Een groot feestmaal bij Levi, zo werd Mattheüs ook genoemd (hij was de zoon van Alfeüs), leidde tot fel commentaar op Jezus door genoemde 'hoge heren'. Hoe kon Jezus de maaltijd gebruiken bij deze tollenaars en zondaars met een slechte reputatie? Jezus antwoordde dat hij deze verschoppelingen wilde aansporen om hun leven te beteren.

Mattheüs is deze uitdaging aangegaan. In de evangeliën van Marcus en Lucas wordt verder nauwelijks over hem gesproken

(alleen de eerste ontmoeting bij het tollenaarshuis en in de opsomming van de twaalf discipelen), des te meer kunnen we lezen in het evangelie volgens Mattheüs! Op 67-jarige leeftijd is Mattheüs gestenigd en onthoofd. Hij had de plaats van Judas Iskariot, die Jezus had verraden, ingenomen.

Op 21 september wordt zijn feestdag gevierd. In de Orthodoxe Kerk is 16 november zijn feestdag. 30 juni staat bekend als de gezamenlijke feestdag van alle twaalf apostelen.

Verder staat Mattheüs bekend als patroon voor boekhouders, beurshandelaren, bankiers douane- en veiligheidsbeambten. Hij wordt ook aangeroepen tegen drankzucht. Over zijn verdere levensloop is helaas niet veel bekend, mogelijk was dit ook van minder belang om daar in de evangeliën melding van te maken.

Huub Winkeler

Boodschap paus Franciscus voor Werelddag Migrant en Vluchteling

Zondag 27 september viert de Rooms-Katholieke Kerk de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling. Voor deze dag heeft paus Franciscus een boodschap geschreven, die ook beschikbaar is in Nederlandse vertaling.

De paus legt in zijn schrijven een directe link tussen de situatie van vluchtelingen nu en de situatie waarin Jozef en Maria met het kind Jezus moesten vluchten voor koning Herodus. Zij waren vluchtelingen in het toenmalige Egypte met alle angsten, moeiten en zorgen die met vluchten gepaard gaan.

'Het gaat niet om cijfers, het gaat om personen'

Ook legt de paus een link naar de huidige COVID-19 pandemie, die de zorgen voor kwetsbare vluchtelingen en migranten in hun onzekere situaties nog heeft vergroot: "Wanneer men het heeft over migranten en ontheemden blijft men te vaak steken bij cijfers. Maar het gaat niet om cijfers, het gaat om personen! Als wij hen ontmoeten, zullen wij ertoe komen hen te leren kennen. En door hun geschiedenis te leren kennen zullen wij erin slagen te begrijpen. Wij zullen bijvoorbeeld gaan begrijpen dat de onzekerheid die wij lijdend hebben ervaren ten gevolge van de pandemie, een constante is in het leven van de ontheemden," schrijft paus Franciscus.

Hij wil daarmee aansporen om vluchtelingen en migranten te leren kennen en daardoor te begrijpen, hij wil dat ze worden gezien als naasten om hen zo beter te kunnen dienen. De paus roept verder op tot luisteren, delen, ondersteunen en om samen met migranten en vluchtelingen het Rijk van God op te bouwen. "Dit is niet de tijd van egoïsme, omdat de uitdaging waarvoor wij staan, ons allen verenigt en geen onderscheid tussen mensen maakt (Boodschap Urbi et Orbi, 12 april 2020)," zegt de paus.

De complete boodschap van de paus voor de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling is te lezen op www.aartsbisdom.nl/boodschap-paus-franciscus-voor-de-werelddag-van-de-migrant-en-de-vluchteling.

Waarin een klein dorp groot kan zijn

In 2019 werd plotseling heel duidelijk dat het uurwerk van de kerkklok van Keijsburg hoognodig aan restauratie toe was. Het hout van de wijzerplaat begon al naar beneden te vallen, de situatie werd dus zelfs gevaarlijk. Voor de restauratie moest een bedrag van € 7500,- door de gemeenschap zelf worden opgebracht. Daarvoor hebben we in het tweede half

jaar van 2019 actie gevoerd. We hebben niet alleen onder de Keijsburgse parochianen actie gevoerd maar het hele dorp erbij betrokken. Een kerk is immers behalve een gebouw waarin de eredienst wordt gevierd ook beeldbepalend voor een dorp of stad. En die brede benadering resulteerde in een groot succes! Toen het geld binnen was en de restauratie kon beginnen kregen we de mogelijkheid om een boodschap voor het nageslacht achter te laten in de wereldbol onder de haan op de torenspits. Hieronder kunt u de brief lezen die we voor de toekomstige Keijsburgers achterlieten. Het was een mooie gelegenheid om onze huidige gemeenschapszin uit te drukken, maar ook onze verbondenheid met de toekomstige generaties.

Hans Limbeek

Keijsburg, juni 2020

Beste toekomstige Keijsburgers,

Hierbij een bericht uit het verleden. Graag willen we het een en ander vertellen over de het uurwerk van de klok. Zoals jullie wellicht weten dateren deze kerk en klok uit 1932. De kerk en haar klok zijn niet alleen belangrijk geweest voor de gelovigen maar zijn ook beeldbepalend geweest voor het hele dorp, zijn altijd het centrum van het dorp geweest ook. Wat is Keijsburg immers zonder deze kerk en klok?

In 2019 werd duidelijk dat het uurwerk van de klok hoognodig aan restauratie toe was. Wind, zon en regen hadden in de voorbije 90 jaren het uurwerk behoorlijk aangetast. Het was zelfs gevaarlijk geworden: de planken van de wijzerplaat begonnen naar beneden te vallen. Voor de financiering van de restauratie konden verschillende subsidiepotjes worden aangesproken, maar een kwart van het totaalbedrag, € 7500,-, moest de Keijsburgse gemeenschap zelf bij elkaar zien te brengen.

Daarom zijn locatieraad en pastoraatgroep van de Keijsburgse geloofsgemeenschap met de Keijsburgse kermis van 2019 de 'Actie Kerkklok' gestart om die € 7500,- bijeen te krijgen. Veel Keijsburgers stortten spontaan een geldbedrag, 180 Keijsburgse bedrijven werden aangeschreven om te sponsoren, en met Kerstmis 2019 werd een kerstmarkt gehouden ten bate van de restauratie van de klok. In maart 2020 bleek dat de actie uiteindelijk zo'n € 9200,- had opgebracht en kon de restauratie beginnen. Ons dorp kon weer 'bij de tijd worden gebracht'. En omdat al het ijzerwerk aan het uurwerk opnieuw werd verguld, konden iets hogerop de torenhaan en deze wereldbol ook niet achter blijven: ook zij kregen een opknapbeurt.

We hebben geen idee wanneer deze brief ooit gevonden wordt –hopelijk duurt het nog heel lang!- maar we dachten dat het een mooi idee is om nog eens een onverwacht bericht uit het verleden te lezen, een bericht van Keijsburgers die jullie voorgingen! Wees zuinig op onze kerk, wees zuinig op onze klok!

*Hartelijke groet uit het verleden!
De Keijsburgers van 2020*

De wereldbol, cijfers en klepels in restauratie

Uit de geloofsgemeenschap Emmanuel/H. Johannes de Doper ontving de redactie deze bijdrage.

Edith Stein, heilige en patrones van Europa

Op zondag 9 augustus gedenken we de heilige Edith Stein, Karmelietes en dochter van het joodse volk.

Edith werd geboren op 12 oktober 1891 te Breslau. Ze was het jongste kind in een orthodox joods gezin. Naar eigen zeggen verloor zij op 14-jarige leeftijd het geloof van haar jeugd. Ze beschouwt zichzelf als atheïste, zoekend naar de waarheid. Na het gymnasium studeert zij in Breslau psychologie en filosofie om als jonge atheïste de grondslagen van het menselijk bestaan te doorgronden.

Op de universiteit komt ze in aanraking met de filosofie van Edmund Husserl: de fenomenologie. Ze promoveert bij hem in Göttingen en verkeert ook in zijn kringen. Doordat ze heeft leren kijken en denken zonder vooroordelen, staat ze open voor het geloof van haar christelijke vrienden. Ze wordt hierdoor geraakt, wanneer ze haar vriendin Anna Reinach bezoekt, wiens echtgenoot in 1917 aan het front was gesneuveld. Ze wilde haar vriendin gaan troosten, maar ontmoette een waardige Anna die leefde uit haar geloof. "Dit is mijn eerste ontmoeting geweest met het Kruis en met de goddelijke kracht die het zijn drager

verleent....Op dit moment stortte mijn ongeloof ineen". Wanneer zij later een boek over het leven van de H. Teresia van Avila leest, besluit zij om zich te laten dopen in de Katholieke Kerk. In april 1933 woont ze een viering bij in de Karmel te Keulen. Ze beseft, dat ze een groot kruis zal moeten dragen, alleen nog niet in welke vorm. In oktober treedt zij bij de Karmel in en neemt de naam Teresia Benedicta a Cruce aan: een profetische naam. Uit angst voor represailles tegen de kloostergemeenschap in Keulen, wordt Teresia naar de Karmel van Echt in Limburg gezonden. Haar zuster Rosa voegt zich bij haar in de zomer van 1940. Hier worden zij op 2 augustus 1942 opgepakt door de Gestapo en naar Westerbork gestuurd en enkele dagen later naar Auschwitz-Birkenau. Daar zijn zij op 9 augustus vermoord. Als jodin bleef zij liefdevol trouw aan het joodse volk, als karmelietes bleef zij trouw aan de gekruisigde Heer, als lichtend voorbeeld.

Lezingen in de weekendvieringen

Datum	Eerste Lezing	Tweede Lezing	Evangelie
09 aug.	1 Kon. 19,9a.11-13a	Rom. 9,1-5	Mt. 14,22-33
15 aug.	Apok. 11,19a;12,1-6a.10ab	1 Kor. 15,20-26	Lc. 1,39-56
16 aug.	Jes. 56,1,6-7	Rom. 11,13-15,29-32	Mt. 15,21-28
23 aug.	Jes. 22,19-23	Rom. 11,33-36	Mt. 16,13-20
30 aug.	Jer. 20,7-9	Rom. 12,1-2	Mt. 16,21-27
06 sept.	Ez. 33,7-9	Rom. 13,8-10	Mt. 18,15-20
13 sept.	Sir. 27,30-28,7	Rom. 14,7-9	Mt. 18,21-35
20 sept.	Jes. 55,6-9	Fil. 1,20c-24,27a	Mt. 20,1-16a
27 sept.	Ez. 18,25-28	Fil. 2,1-11 of 1-5	Mt. 21,28-32
04 okt.	Jes. 5,1-7	Fil. 4,6-9	Mt. 21,33-43

Vredesweek 2020 Vrede verbindt verschil

Vrede lijkt vanzelfsprekend. Niets is minder waar. Het vraagt onze blijvende aandacht. Zeker in een tijd van verharding in onze eigen samenleving en non-stop geweld elders.

De groeiende diversiteit in Nederland roept veel reacties op. Nieuwsgierigheid en vreugde, maar ook racisme en angst voor het onbekende. De Vredesweek 2020 gaat over het omgaan met die verschillen. Verschillen in cultuur, gebruiken, huidskleur en religie. Verschillen in morele opvattingen en de spanningen die dit oproept met de vrijheid van meningsuiting en de fundamentele gelijkheid van mensen. In de Vredesweek gaat het over hoe belangrijk het is om het verhaal van de ander te leren kennen, in plaats van te blijven hangen in het eigen gelijk. Daarom kiest vredesorganisatie PAX de komende Vredesweek voor het thema 'Vrede verbindt verschil'.

De Vredesweek is van 19 t/m 27 september 2020.

Doordeweekse kerkopenstelling

In de week van 6 juli mocht de H. Willibrordkerk in Vierakker weer open. Op dinsdag en donderdag van half twee tot vier uur mocht de kerk weer open voor belangstellenden. Op dinsdag waren er 18 bezoekers en op donderdag waren er zowaar 33 mensen die de kerk bezochten. Daar was een organist uit Doetinchem bij die anderhalf uur lang rustige orgelmuziek ten gehore bracht. Heel sfeervol. De meeste bezoekers kwamen niet uit de nabije omgeving, maar er waren verscheidene mensen die vroeger hier gewoond hadden en nu de kans grepen om te kijken hoe de kerk er bij stond. Ook vakantiegangers die gewend waren om in Frankrijk en Italië kerken te bezoeken, maar nu in Nederland bleven, waren verrast dat er hier zo'n mooie kerk staat. Het was heerlijk om weer uitleg te kunnen geven over de vele interessante dingen in de kerk zoals de vloer en de wijze en dwaze maagden. Ook over de Ludgerreliëk werden veel vragen gesteld. Tot onze verbazing werd er veel witte wijn gekocht en de mensen waren gul met het doneren in de bus voor het onderhoud van de kerk. Kortom een heel geslaagde hervatting van de openstellingen.

De openstelling van de H. Willibrordkerk in Vierakker gaat door tot en met de tweede week van september.

Bijlage Vieringschema

Rozenkrans bidden

Borculo: O.L.V. Tenhemelopnemingkerk, elke woensdag om 10.15 uur..

Drempt: elke 1e woensdag van de maand 19.00 uur.

Vieringen door de week

Baak: H. Martinuskerk, dinsdag 18 augustus en dinsdag 29 september om 19.00 uur.

Lochem: H. Josephkerk, 1e donderdag van de maand, 10.00 uur; niet in augustus.

Doopvieringen

Tot 1 oktober zijn er geen doopvieringen in onze parochie. Via de website en de digitale nieuwsbrief *ParochiePost* zullen we u informeren wanneer er weer doopvieringen gehouden zullen worden. Doopouders die hun kind al hebben aangemeld krijgen z.s.m. persoonlijk bericht.

Vieren in coronatijd

Vanaf 1 juli mogen we weer samen vieren in de kerk. Er is een nieuw vieringenrooster gemaakt en het bezoeken van onze kerken komt weer langzaam op gang. Of u zich voor de viering in een bepaalde geloofsgemeenschap moet aanmelden kunt u lezen op de homepage van onze website.

U wordt verzocht niet naar de kerk te komen bij één of meerdere van de volgende klachten in de afgelopen 24 uur:

- Hoesten
- Neusverkoudheid
- Koorts van 38 °C of hoger
- Benauwdheidsklachten
- Verlies van reuk of smaak
of indien u een huisgenoot heeft met corona of herstellende van corona.

Bent u niet in de gelegenheid naar de kerk te komen? Via kerkdienstgemist kunt u de viering bekijken of beluisteren.

Vieren via internet

U kunt de vieringen beluisteren via het internet: www.12apostelen.nl. Klikken op het groene blok 'Vieringen'. Vervolgens klikken op het icoontje 'wereldbol met koptelefoon'.

Beeldopname in Zutphen

Voor een viering met beeld en geluid, kiest u voor 'kerkdienstgemist Zutphen'. Op zondagmorgen 10.00 uur kunt u direct meekijken. Dit door op de de '>' toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken. Wilt u een oudere opname bekijken, dan klikt u in de kalender bij de gewenste datum op 'opname' en vervolgens op 'Naar video opname'.

Aanbidding H. Sacrament

Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, iedere vrijdag 15.00-15.45 uur.

Geloof, Hoop en Liefde

*Geloof kom je niet te boven
zonder te geloven
in het wonder om je heen.*

*Hoop gaat ten onder
als je leeft
zonder het wonder om je heen.*

*Liefde valt in duigen
als je niet kunt getuigen
van het wonder om je heen.*

*Verwonder je
het wonder kan niet zonder jou
geloof, hoop en liefde om je heen.*

Auteur: onbekend

Vieringen in verzorgingshuizen

Tot 1 oktober zullen er geen vieringen zijn in het **Andriessenhuis** in Borculo, **De Bleijke** in Hengelo en de **IJsselflat** in Zutphen.

Oktober: Mariamaand

In oktober gaan we op verschillende wijze Maria in het licht zetten. In de volgende Onderweg kunt hier meer over lezen. Naast aandacht in de gebruikelijke vieringen, bij Rozenkransgebeden, in Mariavieringen zullen er ook online filmpjes worden geplaatst. In september zullen wij u nader informeren via de website en onze digitale nieuwsbrief *ParochiePost*. De *ParochiePost* verschijnt om de veertien dagen. U kunt zich aanmelden door uw naam en emailadres te mailen naar communicatie@12apostelen.nl
Pastoraal team

DAG	ZUTPHEN	BRUMMEN	JOPPE	LOCHEM	VORDEN	BORCULO	RUURLO
za 08/08							
zo 09/08 19e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie J. Baneke		geen viering	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	9.30 uur Eucharistie F. Zandbelt	geen viering	10.00 uur Gebedsviering werkgroep
za 15/08 Maria Tenhemel- opneming							
zo 16/08 20e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt		10.00 uur Eucharistie J. Baneke	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	9.30 uur Gebedsviering werkgroep	10.00 uur Eucharistie H. Scheve L. v.d. Kam	10.00 uur Gebedsviering werkgroep
za 22/08							
zo 23/08 21e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie H. Scheve		geen viering	Gudulakerk 10.00 uur Oec. Viering werkgroep	9.30 uur Gebedsviering W. Matti	geen viering	geen viering
za 29/08							Dorpskerk 19.00 uur Taizé viering
zo 30/08 22e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie J. Baneke		10.00 uur Gebedsviering werkgroep	10.00 uur Eucharistie H. Scheve T. ten Bruin	geen samenkomst	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	
za 05/09							
zo 06/09 23e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie H. Scheve		10.00 uur Samen in Woord en Gebed werkgroep	geen viering	geen viering	geen viering	10.00 uur Gebedsviering werkgroep
za 12/09	17.00 uur Effata Viering						
zo 13/09 24e zo d.h. jaar Ziekenzondag	10.00 uur Eucharistie H. Scheve		geen viering	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	Dorpskerk 10.00 uur Oec. Viering M. Engelage	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	10.00 uur Gebedsviering werkgroep
za 19/09							
zo 20/09 25e zo. d.h. jaar Vredeszondag	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	Oude Kerk 10.00 uur Oec.viering werkgroep	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	Gudulakerk 10.00 uur Oec.viering werkgroep	geen viering	geen viering	10.00 uur Eucharistie H. Scheve A. Bos
za 26/09							
zo 27/09 26e zo d.h. jaar Werelddag migranten en vluchtelingen	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt		geen viering	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	9.30 uur Parochiezaal Samenkomst	10.00 uur Gebedsviering M. Engelage	geen viering

LEGENDA:

Euch.: Eucharistieviering

WD: Woorddienst

EHC: Eerste H. Communieviering

WCV: Woord- en Communieviering

Oec.viering: Oecumenische viering

HENGELO	KEIJENBORG	BAAK	DREMPT	OLBURGEN	STEENDEREN	VIERAKKER	DAG
						17.00 uur Gebedsviering werkgroep	za 08/08
geen viering	10.00 uur Eucharistie H. Scheve T. ten Bruin		geen viering	geen viering	geen viering		zo 09/08 19e zondag door het jaar
							za 15/08 Maria Tenhemel- opneming
9.30 uur Gebedsviering werkgroep	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	di 18 aug. 19.00 uur Eucharistie H.Scheve G. Spekkink	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	geen viering	geen viering	geen viering	zo 16/08 20e zondag door het jaar
							za 22/08
geen viering	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt		geen viering	geen viering	9.30 uur Eucharistie J. Baneke	10.00 uur Oec. Viering werkgroep	zo 23/08 21e zondag door het jaar
							za 29/08
9.30 uur Eucharistie F. Zandbelt	geen viering		geen viering	geen viering	geen viering	geen viering	zo 30/08 22e zondag door het jaar
							za 05/09
9.30 uur Gebedsviering werkgroep	10.00 uur Gebedsviering werkgroep		10.00 uur Gebedsviering G. Oude Groen	geen viering	geen viering	geen viering	zo 06/09 23e zondag door het jaar
							za 12/09
geen viering	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	9.30 uur Gebedsviering werkgroep	geen viering	geen viering	geen viering	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	zo 13/09 24e zo d.h. jaar Ziekenzondag
							za 19/09
9.30 uur Gebedsviering G. Spekkink	10.00 uur Oec. Viering M. Engelage		geen viering	9.30 uur Gebedsviering L. van de Kam	geen viering	geen viering	zo 20/09 25e zo. d.h. jaar Vredeszondag
							za 26/09
geen viering	10.00 uur Eucharistie H. Scheve G. Oude Groen	di 29 sept. 19.00 uur Gebedsviering M. Engelage	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	geen viering	9.30 uur Gebedsviering A. Bos	10.00 uur Oec. Viering werkgroep	zo 27/09 26e zo d.h. jaar Werelddag mirgranten en vluchtelingen

De tuin van de walvis

Sprinkhaan krijgt op een dag een brief van de walvis:

'Beste sprinkhaan,
Ik wil iets bestellen.
Ik wil graag een bank op mijn rug.
Voor bezoek, om op te zitten, met een leuning.
Maar eigenlijk wil ik een tuin, met een bank.
Een fontein heb ik al.
Ik kan niet goed naar je toe komen.
Kun jij alles hier bezorgen?
Ik woon midden in de oceaan.'
De walvis

De sprinkhaan verzamelt alles wat hij nodig heeft en gaat op weg om van de walvis een prachtig eiland te maken, een plek waar alle dieren tot rust kunnen komen. Maar met zo'n tuin op je rug kun je niet meer diep duiken of hoog springen... Een filosofisch verhaal dat je doet nadenken over grote en kleine wensen én over tevreden zijn met wie je bent.

Toon Tellegen en Annemarie van Haeringen

Kinderen zingen samen lied van hoop

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/oostnederland/kinderen-zingen-samen-lied-van-hoop>
lied en filmpje van Syrische en Nederlandse kinderen die zingen samen weer hoop

Syrische en Nederlandse kinderen zongen samen een prachtige vertaling van Hartslag. Dat lied werd in Syrië uitgebracht op de dag dat de oorlog zes jaar aan de gang was. Sinds de lancering in Syrië is het lied al in verschillende talen uitgebracht, steeds op initiatief van lokale vluchtelingen.

In Raalte namen twee moeders het initiatief, een Syrische en een Nederlandse. Yosina, winnares van the Voice Kids, zong de solopartij.

Jona

Jona, verhaal en lied voor kinderen, te bekijken en beluisteren via de link https://youtu.be/_lXXZy2+3w

Jona [gezongen door Ellie en Rikkert]

Op een dag zei God tegen Jona: Luister goed

Jona, Jona, ga naar Ninevé
Jona, Jona, ga naar Ninevé
Maar Jona die zei 'nee
Ik wil niet naar die nare stad
De mensen daar die kunnen me wat'
Zei Jona en hij ging op pad
Tot hij een schip gevonden had
Dat voer naar Tarsis over zee
Maar niet naar Ninevé

Jona, Jona, ga naar Ninevé
'Ik wil niet'
Jona, Jona, ga naar Ninevé
Maar God ging met hem mee
Hij stuurde 't schip in een orkaan
En de mensen riepen 'Wij vergaan'
En ach, het lot wees Jona aan
Die zei 'Ik heb wat doms gedaan
Ik wou niet luisteren naar Gods woord
Gooi mij maar overboord' Plons!

Jona, Jona, ga naar Ninevé
Jona, Jona, ga naar Ninevé
Maar daar zwom een vis in zee
Die lustte Jona al te graag
Drie dagen zat hij in zijn maag
Daar riep hij 'Heer, U zij geloofd'
Ik zal doen wat ik heb beloofd'
En de vis zwom pijlsnel naar het strand
En spuugde hem aan land

Jona, Jona, ga naar Ninevé
'Ik wil wel'
Jona, Jona, ga naar Ninevé
'Ik ga al'
Jona, Jona, ga naar Ninevé
'Ik ga naar Ninevé'

Gebedje

Goede God,

Dank u voor eilanden van hoop:
voor de tafel, waaraan we samenzijn.
voor vrienden met wie we kunnen praten.
voor verhalen die ons blij maken.
Dank u dat we elkaar kunnen helpen.
Dank u dat we dingen kunnen bedenken en maken.
Al die dingen voeden ons met hoop.
Dank vooral, God, voor uw zoon Jezus,
die ons alles heeft gegeven om gelukkig te worden.
Hij is bij ons.
Amen

Bijbelverhalen vol hoop

Bijbelverhalen zijn een bron van hoop. Hoe uitzichtloos de situatie soms ook lijkt, God maakt een nieuw begin. Dat vormt de rode draad door de hele Bijbel. Bijbelverhalen laten zien hoe Jezus een bron van hoop is. Zijn woorden en zijn daden maken duidelijk wat Gods plan is voor de mensen: Mijn plan met jullie staat vast - spreekt de Heer. Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk. Ik zal jullie een hoopvolle toekomst geven. (Jeremia 29:11)

Zo ook in het verhaal van Jona.

Voor kinderen is het verhaal van Jona grappig en bijna aandoenlijk. Eigenwijs gaat Jona zijn gang "weg van de Heer" en bevindt zich in no time in de buik van een walvis.

Het verhaal van Jona laat ook de angstige kant zien waarin je terecht kunt komen. Jona tot aan zijn lippen in het water, met geen andere hoop dan in de Heer. Hij is zelf een eiland van wanhoop geworden. Welke volwassene kent het niet, het gevoel dat je op een slechte dag dreigt onder te gaan in een stormachtige zee? Het leven brengt ons soms meer dan we aankunnen. Hoe komen we dan bij een veilige haven? Waar ligt voor ons een veilig eiland?

Welk huis hoort bij welk dier?

In de vorige editie van 'Kids & Teens' stond een puzzel over dieren en hun huis. We hebben vier inzendingen ontvangen uit Keijsenborg, Lochem en Zelhem. Alle inzenders hebben inmiddels een leuke attentie ontvangen.

Veilige eilanden

Zulke eilanden bestaan zeker ook letterlijk. Denk aan Lampedusa, waar menige vluchteling is gered. Of het eiland Malta, waar de heilige Paulus moest overwinteren na schipbreuk (Handelingen 27,1-28,10). Zulke verhalen laten niet alleen zien dat redding mogelijke is, zelfs onder de meest barre omstandigheden, maar ook dat de redding vorm krijgt op meerdere manieren.

Veel plekken kunnen in ons leven als eilanden van hoop dienen. Thuis kan ons een veilige haven bieden (zie de tafel waar we met elkaar verhalen en zorgen delen), maar ook de kapel waar we bidden, het bos waar we wandelen, of het voetbalveld waar we spelen. Eigenlijk zijn er overal aansporingen tot hoop te vinden, want hoop is een gave van de Schepper. Het zit ingebakken in de natuur. (Zie het nieuwe leven! Zie de schoonheid!).

Hou vol! Heb goede moed!

Je hebt vast weleens een kettinkje gezien met drie hangertjes eraan: een kruis, een hart en een anker. Ze laten je drie prachtige, Bijbelse woorden zien. Het kruis is het symbool voor geloof, bij het hart denkt je aan liefde en het anker wijst op hoop. Als jij iets hoopt, weet je het meestal niet zeker. "Ik hoop dat het droog blijft", zeg je, maar de kans is groot dat het toch gaat regenen. In de Bijbel is hoop nooit een klein kansje, maar honderd procent zekerheid.

Emmanuel / H. Johannes de Doper Zutphen

Tengnagelshoek 10a, 7201 NE Zutphen, 0575-527080, info@stjan-emmanuel.com

Secretariaat: dinsdag 9.00-11.00 uur.

Rekeningnr.: NL76INGB0000887463

t.n.v. RK GG St. Jan Emmanuel

Redactie: sepellemans@hotmail.com

Locatieraad Bert Luttmer, vz; Herman Veldscholten, pm, 06-49683822; Jordy Vicente, 0575-571527; Nico Kok, 528009.

Pastoraatgroep Laura van de Kam; 06-39639364; Marjet Lueks, Marijke Wermers, Marcel Wermers.

PCI: email: caritaszutphen@gmail.com

Onrust rond het kerkgebouw

Al lange tijd is er overlast van oudere hangjongeren op het plein naast de kerk. 's Nachts zijn er vechtpartijen en zouden daar drugs gebruikt worden van de coffeeshop aan de Nieuwstraat. Er is dan veel geschreeuw en intimidatie van de jongeren, en elke ochtend wordt de rommel weer opgeruimd. Misschien heeft u in de lokale kranten gelezen dat de politie op 27 juni een eind gemaakt heeft aan een grote vechtpartij. Eigenlijk is het geen omgeving om 's nachts rustig rond te lopen.

Een week daarvoor op 16 juni is een forse lekkage ontdekt in de kerk, komend vanuit het dak boven de sacristie en de keuken. De oorzaak is de diefstal van lood, door het wegsnijden van loodslabben van de dakranden en langs ramen. De schade zal hersteld worden.

De wijk rondom de kerk staat bekend als een sociaal kwetsbare wijk. De gemeente Zutphen is hiermee bekend, en heeft oog voor de zwakkeren in onze samenleving, maar voornamelijk zijn de problemen niet geminderd.

Edith Stein

Op zondag 9 augustus gedenken we de Karmelietes Edith Stein, heilige en patrones van Europa. Op pagina 12 kunt u het levensverhaal van deze bijzondere Jodin lezen.

Allerzielen 2020

“Dood ben je pas, als wij je zijn vergeten”. Een mooie regel uit het lied Testament van Bram Vermeulen. Daarom willen wij ook dit jaar weer op onze mooie

begraafplaats aan de Warnsveldseweg een bijeenkomst organiseren om onze dierbare overledenen te gedenken. Hoe dit er, in verband met het coronavirus, uit zal gaan zien weten we op dit moment nog niet. Wel zullen de begraafplaats en de graven door middel van vele fakkels vanaf 18.00 uur verlicht zijn. Ook ons grote verlichte kruis zal zijn licht weer doen stralen vanaf het hoofdveld. Of er een moment van bezinning zal zijn zal helemaal afhangen van de omstandigheden rond het virus en het anderhalve meter afstand houden. Tot zover alvast een kleine blik in onze gedachten rond Allerzielen en het gedenken van onze dierbaren. Namens de begraafplaatsvrijwilligers, Joop Jansen

Intenties

30/8: Antoon Zieverink; 13/9: Arnolda Hendrina van Haaren; Antoon Zieverink; 4/10: Arnolda Hendrina van Haaren; Hendrikus Gerardus Johannes Wientjes

Overledenen

28/6: Anna Maria Sophia Joling-Elsbeek, 92 jaar

Effataviering

Op zaterdag 12 september en zaterdag 10 oktober om 17.00 uur is er weer een Effataviering in de St. Jan. In deze meditatieve vieringen wordt afwisselend gebruik gemaakt van symbolen, muziek, overweging, gebed en andere vormen van verdiepen en bezinning. U bent van harte welkom! Op pagina 6 kunt u meer lezen over de Effatavieringen.

Middagpauzediensten

iedere donderdag, 12.00 uur - 12.30 uur.

(Luthersekerk, Beukerstraat 10 in Zutphen) De vieringen in augustus komen te vervallen in verband met de maatregelen met betrekking tot het coronavirus. De planning (onder voorbehoud) is om vanaf donderdag 3 september weer te starten met de middagpauzediensten. Voorgangers hiervoor zijn op moment van drukken nog niet bekend.

H. Andreas - Brummen

Andreashuis

Tuinstraat 63 A, 6971 BH Brummen, tel. 0575-561403
 rkandreasparochie1900@kpnmail.nl
 Secretariaat: woensdag: 09.00 - 12.00 uur
 Rekeningnr.: NL40RABO0311000541
 Redactie: onderweg-brummen@outlook.com

Locatieraad

Sjoerd van Geffen, secretaris, 566533
 Laurens Mul, penningmeester, 775404
 Johan Waanders, gebouwen, 562615
 Mariet Winckels, algemeen lid, 562833

PCI: email: brummen@pci12apostelen.nl

In memoriam

Vrijdag 22 mei is onze medeparochiaan Jan Uiterweerd, Kruisenkstraat 64, overleden. Jan heeft 77 jaar mogen worden. Op donderdag 28 mei is er in besloten kring afscheid van Jan genomen in 'De Omarming' te Zutphen.

Vrijdag 29 mei is Rudi Elshof, Oude Eerbeekseweg 3, overleden. Op de leeftijd van 69 jaar. Zaterdag 6 juni is hij begraven op ons kerkhof.

Dinsdag 23 juni is Jan Vrugink overleden. Hij woonde samen met zijn vrouw Lenie aan de Geelgorsstraat 6. Jan mocht 79 jaar worden. Op dinsdag 30 juni heeft in kleine kring zijn crematieplechtigheid in 'De Omarming' te Zutphen plaatsgevonden.

Kerkhof eikenprocessierups

Dit jaar zijn de eikenbomen op het kerkhof behandeld tegen de eikenprocessierups. Benny Blom heeft deze behandeling op zich genomen; dat doet hij ook met de beruchte buxusmot. De behandeling gebeurt met een biologisch middel. Een eik, die op het speelveld van de school staat, zat vorig jaar helemaal onder de

eikenprocessierups. We hopen dat de rups dit jaar weg blijft.
Benny Blom

Geen RKJK kamp dit jaar, maar wel de Familie Survival Tocht!

Normaal gesproken organiseert de stichting RK Jongeren Kontakt het jaarlijkse Pinksterkamp in de bossen van Zeddam. Al sinds 1974 is het kamp zonder onderbreking doorgegaan, maar helaas liep dat dit jaar net als vele andere activiteiten door corona heel anders. In de loop van 2020 werd al snel duidelijk dat kamperen met meer dan 100 kinderen en vrijwilligers geen optie zou zijn en dat het jaarlijkse kamp afgelast moest worden.

Om als organisatie met vrijwilligers toch een vermakelijke activiteit voor de jeugd te organiseren is er besloten om binnen de geldende regels omtrent corona een wandeltocht in en om Brummen te gaan lopen net zoals we tijdens kamp de lange tocht zouden hebben, maar dan nu in gezinsverband. Een mooie route door de omgeving, met onderweg verschillende spellen en vragen voor de deelnemende families. Op pinkstermaandag 1 juni

stond een groot aantal vrijwilligers van RKJK klaar om de Familie Survival Tocht in goede banen te laten verlopen. In totaal zijn 20 gezinnen, meer dan 80 avonturiers, deze dag gestart en hebben zij gestreden om de Survival Familie van 2020 te worden.

Onderweg hebben zij onder andere zo snel mogelijk een survival parcours moeten afleggen, is er gekropen door Tarzans web, mochten de gezinnen bij de Vroolijke Frans in Broek met pijl en boog schieten en werd hun kennis over de natuur getest. De survivaltocht kon natuurlijk niet worden afgesloten zonder de vaardigheid 'vuur maken' te laten zien bij Dora's Vuurtje, mede mogelijk gemaakt door Hubo Brummen. De gezinnen en vrijwilligers hebben genoten van een geweldige tocht met erg veel positieve reacties. Iedereen bedankt voor de inzet en het enthousiasme!
 Met vriendelijke groet,
Stichting RKJK

Leerlingen van de Pancratiusschool in het Andreashuis

Inmiddels zijn de leerlingen van groep 8 al helemaal gewend om les te krijgen in het Andreashuis. Wat mooi dat de geschiedenis zich herhaald.

Opbrengst voor Andreasmarkt

Corona: een streep door de Andreasmarkt in april. De commissie had natuurlijk al het één en ander aan voorbereidingen getroffen maar deze konden gemakkelijk worden doorgeschoven naar volgend jaar of worden geannuleerd.

Maar Annie Blom had het afgelopen jaar natuurlijk al planten gestekt en opgekweekt. Zij zat met een overschot aan planten en heeft daarom een stalletje voor de verkoop aan het Hallsepad neergezet. Van april tot en met juni zijn daar enorm veel planten verkocht. Annie gaf afgelopen week het geweldig mooie bedrag van € 800,- aan de Andreasmarkt Commissie. Dankjewel Annie, voor al je inspanningen!

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming Joppe

Joppelaan 71 a, 7215 AD Joppe; 0575-494221;
 rkkerkjoppe@hetnet.nl; www.rkkerkjoppe.nl
 Secretariaat: maandag en donderdag 9.30-11.30 uur.
 Rekeningnr.: NL82RABO0322303001;
 Redactie: willie.lenselink@planet.nl

Locatieraad Elsje August de Meijer, vz. 0575-431401;
 Will Krieger, secr. 0573-431973; Jan Roes, pm. 0575-490711;
 Ton Demmers, geb. 0575-491212.

Pastoraatgroep Bertus Haarman, 0573-432407; Clemens
 Tenholter, 0575-492392; Germaine Wijnands, 06-53227452,
 Anne Wijffels, 0575-490752; Lenneke Groenevelt, 0575-846657.

PCI: email: joppe@pci12apostelen.nl

1,5 meter ruimte

Familieberichten

In de Heer is overleden:

Francisca Anna Helena Gischler-Alkemade, weduwe van de heer Gischler op de leeftijd van 93 jaar.

Agatha Johanna van den Berg-van Kleeff, weduwe van Johannes Michiel Antonius van den Berg op de leeftijd van 98 jaar.

Antoon Pouw, echtgenoot van Gerritje Pouw-Dijkerman op de leeftijd van 89 jaar.

Viering 'Samen in Woord en Gebed'

Op zondag 5 juli was het zover: we mochten weer samenkomen in onze kerk! Alles was tot in de puntjes voorbereid:

de kerk en sacristie schoongemaakt, verse zonnebloemen straalden ons tegemoet, de routing nauwkeurig uitgezet en de placering verzorgd. We werden bij binnenkomst welkom geheten en je zag dat iedereen blij was elkaar weer te ontmoeten. Dat hadden we in die afgelopen maanden echt gemist. De gebedsviering werd geregisseerd door Marijke Heeren en Elsje August de Meijer had een zeer interessante lezing over de Martelaren van Gorkum voorbereid, waar heel aandachtig naar werd geluisterd. De warme klanken uit de dwarsfluit van Elly Achtereekte maakten deze gebedsviering af. Helaas waren de weersomstandigheden van dien aard dat we ons kopje koffie in de pastoriëtuin moesten ontberen.

Vieringen in Joppe

Met ingang van juli worden tot nader orde er in Joppe iedere éérste en derde zondag van de maand gebedsvieringen gehouden. Aanvang 10.00 uur. Met uitzondering van de derde zondag in augustus, deze wordt vanwege de eucharistieviering, verplaatst naar de laatste zondag, te weten 30 augustus. Op de site vindt u de exacte data.

Koffie-ochtend

Helaas gaat de koffie-ochtend op woensdag 9 september ook niet door. We vinden het toch nog veel te riskant om bij elkaar te komen in de pastorie. Zo gauw het weer mogelijk is hoort u dat van ons en we hopen u allen dan weer in goede gezondheid te mogen ontmoeten op een koffieochtend.

Hartelijke groeten van Puck en Janny

Zomervakantie

De locatieraad en pastoraatgroep wenst u allen een mooie zomer in Nederland of misschien verder weg. We hopen dat u ondanks alle COVID-beperkingen toch kunt ontspannen en genieten.

Rozenkransgebed

In augustus wordt het wekelijkse Rozenkransgebed op dinsdagavond om 19.00 uur in onze kerk weer hervat. U bent van harte uitgenodigd.

Zondag 16 augustus

Noteert u deze datum! We vieren dan het feest van Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming met een eucharistieviering in onze kerk. Voorganger is pastor Baneke. Na de H. Mis zal er een brunch, corona-proof, zijn in de tuin. Over de invulling van deze ontvangst wordt u uiteraard op tijd geïnformeerd.

Meditatie op het Evangelie

Eens in de drie weken stuurt pater Auping een overweging naar aanleiding van de evangelietekst van de zondag. Een kopie van de tekst ligt achter in de kerk en staat op onze site. We bevelen u het lezen van deze meditatie van harte aan.

Akkerdistel

“Elk schepsel heeft een functie en geen enkel schepsel is overbodig, Het hele materiële universum is de uitdrukking van Gods liefde”, bron: ‘Laudato si’

H. Joseph - Lochem

Nieuweweg 18, 7241 ET Lochem; 0573-251457,
rkkerklochem@hetnet.nl

Secretariaat: dinsdag en donderdag 8.45-11.45 uur.
Rekeningnr.: NL94RABO0336626193 (algemeen en
intenties).

Rekeningnr.: NL72 RABO 0180 7992 90 (kerkbalans).
Redactie: givaarwerk@kpnmail.nl

Locatieraad Anton Schilderincx, vz., 0573-251115;
Paul Wuts, pm., 0573-460149.

Pastoraatgroep Lucia Doornbos, 0573-280330; Thea van
Huijstee, 0573-258442; Ben Hemmer, 0573-257791.

PCI: email: lochem@pci12apostelen.nl

Vredesweek 2020

Durft u met ons na te denken over vrede? Nog concreter: durft u met ons stappen te zetten op weg naar vrede? Vrede met en in uzelf – vrede naar anderen toe? Waarom VREDE? We zijn toch NIET in oorlog of zo? Of bedoelen we de vrede die we in 1945 met de Duitse overheersers sloten en die we dit jaar zouden vieren, maar door de corona-omstandigheden weer niet echt konden vieren? In de vredesweek 2020 bedoelen we deze vrede niet! Maar welke dan wel? Even wat gedachten. Sinds maart is onze wereldsamenleving in de ban van een pandemie, die bekend staat onder de aanduiding CORONA. Feit is en blijft dat dat verrekte virus heel veel (wereld) leed heeft veroorzaakt. Tegelijkertijd zag en hoorde je ook het ontstaan van een soort collectieve gemeenschapszin: spandoeken, applaus voor de zorg, luidende kerkklokken, boodschappen doen voor een ander, gigantische geldinjecties voor het bedrijfsleven, wapperende rode kruisvlaggen, enzovoort. Maar ook al heel gauw werden tegenkrachten en schaduwzijden weer zichtbaar: demonstraties tegen de coronamaatregelen, faillissementen, de voedselbank beleefde topdrukke, werkloosheid, de ene viroloog struikelde over de andere, bewegingen als 'Black lives matter', de omslag in het denken over Zwarte Piet, enzovoort. Kortom: hoezo - vrede met en in jezelf en naar de ander toe? Na de saamhorigheid van de eerste weken in maart en april werden de verschillen in ons land weer zicht- en voelbaar. En niet alleen in ons land, gewoon mondiaal.

In de Vredesweek 2020 gaat het over VERSCHIL.

PAX, de vredesorganisatie waaraan ook de RKK zich verbonden heeft verklaard, formuleerde het zo:

“De groeiende diversiteit in Nederland

roept veel reacties op. Nieuwsgierigheid en vreugde, maar ook racisme en angst voor het onbekende. In de Vredesweek 2020 gaat het over het omgaan met verschillen. Verschillen in cultuur, gebruiken, huidskleur en religie. Verschillen in morele opvattingen en de spanningen die dit oproept met de vrijheid van meningsuiting en de fundamentele gelijkheid van mensen. In de vredesweek gaat het over hoe belangrijk het is om het verhaal van de ander te leren kennen, in plaats van te blijven hangen in het eigen gelijk. Daarom kiest de vredesorganisatie PAX de komende Vredesweek voor het thema VREDE VERBINDT VERSCHIL.”

PAX gaf dit thema treffend weer in deze cartoon waarin twee verschillend gekleurde mensen elkaar onder de regenboog toch weten te vinden.

In deze week gaan we op zoek naar nieuwe verbintenissen, waarbij we het opzoeken van verschillen NIET wegpoetsen. Maar toch willen we vooral daarbij op zoek gaan naar de dingen die ons verbinden. In die context willen we luisteren we naar elkaars verhalen, elkaar echt ontmoeten, in gesprek met elkaar gaan en elkaar vooral respecteren. Wie weet ontstaan er dan nieuwe verbintenissen in een wel heel erg divers land. Naar die verbintenissen willen we in

de Vredesweek speciaal op zoek gaan. En wat zou het mooi geweest zijn als we de Vredesweek dit jaar (net als in 2019) hadden kunnen starten met een grote interreligieuze viering waarin plaatselijke kerken (als de PKN, de Remonstranten, het Apostolisch Genootschap, de Turkse gemeenschap, de RKK, vertegenwoordigers van de Joodse Gemeente) ondanks onderlinge verschillen zich onderling verbonden wisten. Wat was het een mooie viering toen. Maar vanwege de bijzondere omstandigheden anno nu heeft de plaatselijk vredeswerkgroep besloten daar dit jaar van af te zien. Elke kerk/geloofsgemeenschap zal de start van de Vredesweek afzonderlijk markeren waarbij men zich gedragen weet door het centrale thema VREDE VERBINDT VERSCHIL!

In de RK Geloofsgemeenschap St. Joseph in Lochem starten we de Vredesweek met een woord- en gebedsviering op zondag 20 september. Een week daarna (op 27 september) sluiten we ook weer met een woord- en gebedsviering de week bezinnend en reflecterend af. Denkt en viert u met ons mee? Dat zouden we heel fijn vinden! Welkom dus!

Dick Beltman,
lid van de Lochemse vredeswerkgroep en de werkgroep voor Liturgie

Coronavirus

Het is alweer zo'n vier maanden geleden dat we geconfronteerd werden met de COVID-19 pandemie, het coronavirus dat heel Nederland en ook het kerkelijk leven tot stilstand bracht. Intussen kunnen in onze kerk onder voorwaarden weer eucharistievieringen gehouden worden, waarbij de kerkgangers op een veilige wijze ook weer ter communie kunnen gaan.

In een uitgebreid artikel kijkt Anton Schilderincx, voorzitter van de locatieraad, terug op de voorbije periode en de gevolgen van de coronacrisis voor onze geloofsgemeenschap. U kunt het artikel vinden op www.12apostelen.nl → Geloofsgemeenschappen → Lochem.

Christus Koning / H. Antonius van Padua - Vorden

Het Jebbink 8, 7251 BL Vorden; 0575-551735.
ggchristuskoningvorden@gmail.com
Secretariaat: dinsdag 9.00-12.00; donderdag 9.00-10.30.
Rekeningnr.: NL68RABO0366463667 (kerkbijdrage);
NL71RABO0155100904 (algemeen en intenties)
Redactie: cjklijn1970@kpnmail.nl

Locatieraad Herman Peters, secr., 520452; Ton Rutting, 553527; Ab Hartelman, pm., 553032.

Pastoraatgroep Jaap Harmsen, vz., 553050; Ans Heuveling, secr., 552267; Carin Fransen, 552322; Gerard Eijkelkamp, 552914.

PCI: email: vorden@pci12apostelen.nl

De vakanties staan voor de deur op het moment dat deze bijdrage wordt geschreven. Maar voor velen betekent dat dit jaar geen reis naar het buitenland maar "recreëren" in Nederland. Niet alleen de vakantieplanning wordt geraakt door de coronacrisis, maar uiteraard ook onze parochie en onze geloofsgemeenschap Vorden/Kranenburg. Samen maken we er het beste van.

Kaarsje opsteken

Door de coronacrisis hebben we weken en weken lang geen vieringen kunnen houden. Onze kerk was immers gesloten. Maar op de zondagochtend en de woensdagavond konden parochianen wel terecht om een kaarsje op te steken. We hebben gemerkt dat dit duidelijk in een behoefte voorzag. Bekende gezichten kwamen wekelijks een kaarsje opsteken. En onbekende gezichten kwamen incidenteel een kaarsje opsteken. We hopen dat het licht van de kaarsjes ook wat licht in deze donkere coronatijden brengt.

Vieringen

Langzaam, heel langzaam, komen veel zaken weer beetje bij beetje op gang. Maar wel in een aangepaste vorm. Op 12 juli mochten we eindelijk weer samen "vieren" in een mooie gebedsdienst die werd geleid door Marga Engelage. In de zomerperiode hebben we in Vorden altijd al een aangepast rooster. In deze coronatijden is dat helemaal het geval. Voorlopig zijn woord- en communievieringen en samenkomsten niet mogelijk. Maar we roeien met de riemen die we hebben en maken er samen het beste van.

Vooralsnog gaat de oecumenische startviering met de protestantse kerk op zondag 13 september wel door. Afhankelijk van de situatie op dat moment wordt dat een fysieke of een

digitale viering. Het thema van deze viering is "Het goede leven". Via de nieuwsberichten of onze website wordt u hierover t.z.t. geïnformeerd.

Coronamaatregelen

Net als iedereen hebben ook wij ons aan coronarichtlijnen te houden van o.a. het RIVM en het bisdom. Er is hard aan gewerkt om onze kerk "corona-proof" te maken. Zo zijn de risico's in kaart gebracht en zijn er protocollen opgesteld. Gelukkig zijn de eerste ervaringen positief. Het is voor iedereen "inschikken en aanpassen", maar ook hier maken we er samen het beste van.

Toegangspoort begraafplaats Kranenburg

Niet alles staat in deze tijden stil. Er is ook goed nieuws. De restauratie van de toegangspoort is afgerond. De poort staat prachtig te pronken. Kijk op onze website voor mooie foto's van de nieuwe poort. De restauratie is mede mogelijk gemaakt door subsidies. Onder andere van de Veilingcommissie (De Werf) te Vorden. De nieuwe poort moet nog wel "ingewijd" worden. Dat laat door de coronacrisis even op zich wachten. Maar het belangrijkste is: hij staat er!

Oproep: verstrekt uw e-mail adres!

Juist in deze tijd is contact belangrijk. Er moet vaak direct worden geschakeld en snel worden geïnformeerd. Daarom willen we ons "mailbestand" zo snel mogelijk compleet maken. Ik herhaal de eerdere oproep: mail aan het secretariaat dat u toestemming geeft om uw e-mailadres hiervoor te gebruiken. Stuur een mail naar ggchristuskoning@gmail.com onder vermelding van "oproep mailbestand kerk". Dan zijn we in staat om u snel en goed ook per e-mail te informeren. Zeker in deze tijd.

Namens de locatieraad en pastoraatgroep Jaap Harmsen

Overleden

Op 28 mei 2020 overleed plotseling **Joseph Wissink**. Na de gebedsviering in besloten kring op 5 juni in de Christus Koningkerk in Vorden werd hij begraven op de begraafplaats in Keijenborg, zijn geboorteplaats. Wij gaan hem heel erg missen. Wij wensen zijn echtgenote en verdere familie veel kracht om dit grote verlies te verwerken. Op pagina 4 is een in memoriam opgenomen.

Werkgroep partnergemeentes Oost-Europa Vorden

De werkgroep vraagt aandacht voor de ondersteuning die zij bieden aan gezinnen in Sighetu Marmatiei (Roemenië). Maandelijks kan de werkgroep door de hulp van sponsors uit Vorden € 600,- overmaken. Dit wordt gebruikt voor de schoolkosten van de kinderen. Wilt u meer weten, kijk dan op de website: www.protestantsegemeentevorden.nl onder "partnergemeentes" of neem contact op met Jan Rigterink, tel. 0612604443.

Startzondag Oecumenische dienst

Is het leven goed voor u, wat is uw beeld van het goede leven?

Is het hier en nu of toekomstbeeld?

Wat roept het als eerste bij u op?

De startzondag op 13 september heeft als thema: "Het goede leven". Wilt u met ons delen wat het goede leven voor u/jou is?

Dat willen wij verwerken in de dienst. Heeft u een foto, een beeld, een gedicht, een gedachte, dat dit laat zien?

Laat het ons voor 31 augustus weten via telefoon of per email:

- ds, Ruben den Hertog, 0575 474810, r.denhertog@pgvorden.nl,
- pastoraal werker Marga Engelage 0629405303, m.engelage@12apostelen.nl
- of een briefje in de brievenbus van De Voorde of Christus Koningkerk.

We horen graag van u en hopen dat we overspoeld worden met reacties. Liturgie werkgroep oecumenische startdienst

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming - Borculo

Steenstraat 26, 7271 BP Borculo; 0545-271383;
info@parochie-borculo.nl;
Secretariaat: woensdag 10.00-11.30 uur.
Rekeningnr.: NL35RABO0309119510 (algemeen);
NLO3RABO0309105439 (kerkbijdragen);
Redactie: annette.morgenster26@gmail.com

Locatieraad Jan Verwoolde, geb., 271761; Harry Essink, secr.
074 3492549; Ubald Wendels, pm., 273827.

Pastoraatgroep Annette Franck, 473360;
Riky ten Thije, 272361;

PCI: email: borculo@pci12apostelen.nl

Vieringen weer mogelijk

Vanaf 1 juli kan er gelukkig weer met inachtneming van alle voorschriften van het RIVM en de protocollen van het bisdom gevierd worden. We zetten de maatregelen even voor u op een rijtje:

- Alleen woord- en gebedsdiensten zijn toegestaan, omdat er in verband met het risico op besmetting, geen communie uitgereikt mag worden. Woord- en gebedsdiensten maken het mogelijk om toch te kunnen samenkomen en met elkaar te vieren.
- Voorlopig wordt er om de week gevierd. Op de andere zondag blijft de kerkdeur dicht. Wilt u dat weekend toch graag naar de kerk, dan bent u altijd welkom in een van de andere geloofsgemeenschappen.
- De kerkbanken zijn aangepast aan de 1,5 meter afstandsregel. De knielmatjes zijn verwijderd. Alleen daar waar nog wel een matje hangt kunt u plaats nemen. Er is rekening gehouden met echtparen. Zij kunnen uiteraard wel naast elkaar zitten.

Als je dit alles op een rijtje ziet staan, kunt u denken: "als het zo moet, dan ga ik maar niet".

Het zal ook best even wennen zijn. We hadden een paar maanden geleden ook nooit gedacht dat de wereld in een lockdown terecht zou komen. Niets is meer hetzelfde. En dat gaat ook op voor de wijze van vieren. Maar we mogen ons ook gelukkig prijzen dat er in eigen kerk nog te vieren valt. Want heel eerlijk gezegd: als we ons nu niet aanpassen aan de nieuwe situatie, dan duurt het niet lang voordat de kerkdeur voorgoed sluit. En dat willen toch echt zien te voorkomen. Laten we er samen voor zorgen dat we hier goed doorheen komen. Laten we de 1,5 meter afstand bewaren en laten we

ons verrassen door de nieuwe manier van ons geloof beleven.

Elke woensdagochtend om 10.15 uur is er gelegenheid de rozenkrans te bidden. Aansluitend is er een kop koffie in het KJ gebouw.

Vele handen maken licht werk

Regelmatig zijn er vrijwilligers op het kerkhof te vinden die tussen de grafmonumenten de paden en open plekken schoffelen en harken. Er bereiken ons dan ook vaak positieve opmerkingen hoe goed het kerkhof onderhouden wordt. Soms is het nodig om het onderhoud wat grootscher aan te pakken. Vandaar dat er op zaterdagmorgen, 23 mei, na een oproep, ongeveer 15 mannen en vrouwen aanwezig waren die de handen uit de mouwen staken, druk met het verwijderen van onkruid. Onder het genot van kop koffie of thee met iets lekkers (1,5 meter) en het bijhouden van de sociale contacten ging iedereen tegen 12 uur weer naar huis. Er zijn soms bezoekers die komen voor onderhoud van het graf van hun dierbare, die gelijktijdig de omgeving

ook netjes maken. Daarvoor dank. Mochten er nog mensen zijn die denken, ik kan en wil ook wel een keertje wat schoffelen: bij de ingang van het kerkhof en bij het baarhuisje hangt tuingereedschap dat u hiervoor kunt gebruiken.

Gebedsintenties

16 augustus: Theo en Riek Verheijen. overl. fam. Geerligts en Ottenschot. overl. fam. Sasse. Herman Kasteel. fam. Pelgrum. Henk en Gerda Klein Severt. Gerrit en Fien Stegeman. **30 augustus:** overl. ouders Heutinck-Wiegers. Anna Dute Geessinck. Gerrit en Fien Stegeman. **13 september:** Anna Dute Geessinck. Harry en Ronald Leferink op Reinink. Theo en Riek Verheijen. overl. fam. Geerligts en Ottenschot. Gerrit en Fien Stegeman. **27 september:** overl. ouders Heutinck- Wiegers. Gerrit en Fien Stegeman.

Oproep

Het aantal eucharistievieringen in eigen kerk is vrij beperkt. Om u toch zoveel mogelijk vieringen aan te kunnen bieden zijn er tal van andere vormen van vieren mogelijk. Maar dat gaat niet vanzelf. We zijn op zoek naar mensen die zo nu en dan mee willen helpen een viering voor te bereiden, in welke vorm dan ook.

Hebt u interesse, neemt u dan contact op met het secretariaat of met iemand van de pastoraatgroep. De telefoonnummers vindt u bovenaan deze pagina.

H. Willibrord-Ruurlo

Groenloseweg 3; 7261 AM Ruurlo; 0573-451456;
 rkkerkruurlo@live.nl
 Secretariaat: dinsdag 9.30-11.00 uur
 Rekeningnr.: NL67RABO0356750396 of
 NL86INGB0002465958 (kerkbijdrage).
 Redactie: f.kasteel@hetnet.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Willy Bremer, secr. 06 15297947; Theo te Brake, pm., 453511;
 Tonnie Arink, 452823; Harry Kasteel, 452492; Anny Strijker,
 452652; Jos Rouwhorst, 453251.

PCI: email: ruurlo@pci12apostelen.nl

Overleden

Hendrika Maria ter Bogt-te Focht op 3 juni 2020. De uitvaart was op 9 juni in de Willibrorduskerk te Ruurlo. Ze is begraven op RK begraafplaats in Ruurlo. Maria Hendrika Hermina (Riet) Mijnen-Wassink op 26 mei 2020 op 82-jarige leeftijd. De crematieplechtigheid vond plaats op 30 mei in het crematorium in Haarlo.

Kerkbalans

Hierbij willen wij jullie op de hoogte houden van de stand van zaken omtrent de kerkbalans. Wij zijn nu ongeveer halverwege het jaar en we kunnen zeggen dat het heel goed loopt met de inkomsten. De stand per 31 mei is: ontvangen € 25.223,63; nog niet ontvangen maar wel toegezegd € 3.299,61. Dit is ruim meer dan in 2019. Hartelijk dank hiervoor, want i.v.m. de coronacrisis lopen de inkomsten voor de kerk erg terug.

Sierhekwerk

De ervaringen met de open kerk bracht de locatieraad op het idee om de kerk de hele zomer (en misschien nog wel langer) dagelijks open te stellen. Er komen steeds meer toeristen in Ruurlo en je hoort steeds vaker: "Is de kerk te bezichtigen?" Naar aanleiding hiervan dachten wij dat het goed zou zijn om de kerk vaker toegankelijk te maken. Je kunt de kerk niet zomaar open zetten i.v.m. vernielingen en inbraak. Daarom zijn wij op zoek gegaan naar een smederij die voor ons het ontwerp van een hekwerk heeft gemaakt en die ook de uitvoering ter hand kan nemen. Het is een gebouw met historie. Vandaar dat een standaard 'recht toe recht aan' modern hekwerk niet past. De omlijsting van Maria waar de mensen een kaarsje kunnen aansteken en het beslag op de deuren is als voorbeeld voor de basisvorm genomen.

Zelfs de bladeren worden handmatig gesmeed. Het is de bedoeling dat dit sierwerk in een omgekeerde U-vorm aan de binnenkant van de portaaldeuren geplaatst wordt. Hierdoor blijft de kerk met zijn prachtige gebrandschilderde ramen en het fraaie priesterkoor zichtbaar. Daarnaast blijft de mogelijkheid voor het aansteken van een kaarsje en voor bezinning. Bij vieringen en uitvaarten kan het sierhekwerk opengedraaid worden. Om dit alles te kunnen bekostigen hopen wij het legaat (of een deel ervan) van een parochiaan te kunnen gebruiken. Dit zal niet voldoende zijn om alles te bekostigen. Vandaar dat wij jullie om een vrijwillige bijdrage gaan vragen. Het plan moet nog door het parochiebestuur en het bisdom goedgekeurd worden. Is de uitslag hiervan bekend, dan kunnen we verdere stappen ondernemen.

Vieringen in coronatijd

Zoals u weet, is heel Nederland de afgelopen maanden overspoeld met coronaprotocolen. Ook voor onze kerk hebben wij zo'n protocol opgesteld. Maar er is een verschil tussen wat je vastlegt en hoe dit in de praktijk uitgevoerd wordt. Vandaar dat wij voor 28 juni een woord- en gebedsdienst organiseerden om te kijken of we nog verbeterpunten konden vinden. Wij hebben een 30 tal parochianen uitgenodigd. Vanzelfsprekend waren de regels met betrekking tot hygiëne, schoon-

maken, luchten van de kerk en handen ontsmetten, terdege ingevuld; zitplaatsen waren gemarkeerd en looproutes aangeven. Parochianen werden naar hun plaats begeleid. Hier moest een enkeling even aan wennen. Men mocht niet meer op een 'vaste plaats' gaan zitten. Mede door de gedegen voorbereiding van voorganger Margriet te Morsche en de akoestische begeleiding van Yvon Taken werd het een sfeervolle en zinvolle viering. Bij de evaluatie kwamen er enkele verbeterpunten naar voren. Deze zijn in de woord- en gebedsdienst van 5 juli verwerkt. In deze viering ging Jan Vreman voor. Het koor mocht natuurlijk niet zingen. Maar om toch een goede invulling te geven aan de muzikale omlijsting had Jan een aantal in het verleden opgenomen liederen van ons eigen koor op CD gezet. Een idee dat in andere vieringen wellicht opgepakt kan worden. Zo hebben wij ervaren dat er ondanks de coronabeperkingen toch heel mooie vieringen gehouden kunnen worden.

Open kerk

Afgelopen periode heeft het begrip "Open kerk" een vaste plek verworven in onze gemeenschap. Dagelijks was de kerk, dankzij de inzet van menig vrijwilliger, in de ochtenduren geopend. Er werd muziek gedraaid en gemaakt. Een akoestische gitaar komt in deze kerk dan ook prachtig tot zijn recht. Daarnaast was er ruimte voor bezinning, ondersteund door diverse teksten. En vanzelfsprekend werd er van de mogelijkheid om een kaarsje op te steken volop gebruikgemaakt. Ook komende zomer zal onze fraaie kerk op zaterdagen weer geopend zijn voor bezoekers. We zijn open op de volgende data: 1/8, 15/8, en 29/8. De kerk is dan open van 13.00 tot 16.00 uur. Ook op 12 september - Open Monumentendag - is de kerk open, dan van 10.00 tot 16.00 uur. U bent van harte welkom.

H. Willibrord - Hengelo

Spalstraat 38; 7255 AD Hengelo (Gld.); 0575-461275;
 info@willibrordhengelo.nl; www.willibrordhengelo.nl
 secretariaat: woensdag 14.30 – 15.00 uur.
 Rekeningnr.: NL85RABO0121392570;
 NL82RABO0119538857 (kerkbijdragen);
 Redactie: louise50@live.nl, henk@roes-po-advies.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Henk Roes, secr. 461061; Theo Keurentjes, 464247;
 Ans Schabbink, 462570; Gerald Veldscholten, 463482.

PCI: email: hengelo@pci12apostelen.nl

Verslag parochieavond 11 juni 2020 in de Willibrordkerk met een groep contactpersonen uit de diverse werkgroepen

Bijna 30 genodigden waren bijeengekomen om met elkaar van gedachten te wisselen over de herstart van de vieringen in onze Willibrordkerk. Met een passend gedicht 'Zou het kunnen zijn...' vond de aftrap plaats van deze bijeenkomst. Hierbij een beknopt verslag van de parochieavond m.b.t. het weer opstarten van de vieringen.

Nadat de genodigden volgens de coronaregels (handen desinfecteren, gezondheidsvraag, vaste looproute) op de aangegeven plekken hebben plaatsgenomen, heet Henk Roes iedereen welkom. Doel van de avond is om samen van gedachten te wisselen en te komen tot een plan van aanpak om de vieringen weer te kunnen hervatten. Henk Roes geeft, met een PowerPointpresentatie, een duidelijke uitleg van de verschillende protocollen die zijn opgesteld door het RIVM, het bisdom en het parochiebestuur: HH. Twaalf Apostelen op anderhalve meter.

Er zullen veel extra vrijwilligers nodig zijn om alle activiteiten volgens de regels uit te voeren. Geen koorzang en gezang van de kerkangars. Registratie van de kerkangars. Wat kan er nog wel binnen de opgelegde grenzen? Ideeën vanuit de bezoekers. Voorstel locatieraad: starten per 1 september. Ontwikkelingen afwachten, vakantie afwachten, wachten op meer versoepeling van de regels. Half augustus weer samenkomen voor overleg en beleid opmaken.

Reacties hierop:

- Liever eerder starten dan september. Indien mogelijk per 1 augustus.
- Inzetten op 1 viering in de maand. Kwaliteit voor kwantiteit.

- Enkele leden van het koor zingen (cantor) en orgel- of pianospel.
- Leden van het koor die niet zingen, inzetten als vrijwilliger.
- Muziek via CD.
- Kerkbezoekers briefje met naam en telefoonnummer laten inleveren voor administratie.
- Achter in de kerk ruimte creëren voor het koor, zo gauw de regels versoepeld worden.

Gezamenlijk besluit:

Henk Roes stuurt, n.a.v. alle opmerkingen en suggesties, een voorstel naar de verschillende werkgroepen voor de werving van vrijwilligers. Ons streven is om per 1 augustus de vieringen weer op te starten. Te beginnen met 1 viering per 2 weken, eventueel met eigen boekjes. Hoewel het advies is dat er twee gebeds- en woordvieringen zijn toegestaan per maand, willen we ook onderzoeken of er toch nog enkele eucharistievieringen kunnen worden ingepland.

Levensgebed voor het leven tijdens de coronacrisis

Neem even de tijd om tot rust te komen. Misschien vind je het aangenaam om een kaars aan te steken. Haal meerdere keren diep adem. Besteed aandacht aan je lichaam. Neem een houding aan waarin je je makkelijk voelt. Word je ervan bewust hoe je je voelt op dit moment. Als kalm zijn moeilijk is, stel dat dan gewoon vast. Als je angstig of gestrest bent, laat dit toe in je bewustzijn. God wil aanwezig zijn in alle aspecten van je leven. Vraag om licht en inzicht terwijl je je voorbereidt om terug te kijken op de voorbije uren of op de voorbije dag.

Hoe beïnvloedt het coronavirus je leven op dit ogenblik? Er wordt gevraagd om fysieke afstand van elkaar te houden. Maar toch, voor welke ervaringen van verbondenheid ben je dankbaar? Wie of wat zorgt ervoor dat je je geaard en verbonden voelt met God? Deze crisis laat ons scherp ervaren en inzien hoe verweven ons leven is met dat van anderen. Denk even na over de mensen met wie je verbonden bent. Met wie treed je normaal gesproken graag en makkelijk in contact? Wie vermijd je of weiger je liever? Kijk even naar de gezichten van deze mensen. Welke relaties zijn voor jou vanzelfsprekend? Welke relaties beïnvloeden je het meest? Zijn er deze dagen mensen die je bewust niet wilt zien of met wie je het contact vermijdt? Is er een persoon of een groep mensen die je anders liever op afstand houdt die speciaal getroffen wordt door het coronavirus?

Let op wat je voelt als je aan deze mensen denkt, zonder te oordelen of al te zeer te analyseren. Luister naar waar en hoe God door dit alles heen tot jou spreekt. Je hebt nu nagedacht over hoe we wel of niet met elkaar verbonden zijn. Kies één relatie (of het gebrek daaraan) die zich nu het sterkst aandient. Houd even halt en denk na over hoe je nu wordt uitgenodigd om te groeien.

Als je gelovig bent, neem dan een moment om hiermee te bidden. God schenkt ons grenzeloze creativiteit en verbeeldingskracht, ook in deze tijd van afstand en afzondering. Wat is nu een manier om jouw verbondenheid met anderen in stand te houden – of het nu rechtstreeks is, door middel van technologie, of door bewuste focus en aandacht? Misschien wil je dit aan God voorleggen en dit met Hem bespreken.

H. Johannes de Doper - Keijenborg

Kerkstraat 7, 7256 AR Keijenborg; 0575-461314,
 Secretariaat: donderdag 10.30-11.00 uur
 Rekeningnr.: NL85RABO0125501102 (algemeen)
 NL25RABO0125502958 (gezinsbijdrage Keijenborg)
 NL97RABO0374716390 (gezinsbijdrage Zelhem)
 Redactie: hannieankersmit@hotmail.com
 Gezinsbijdrage/kerkbalans: C. Gerritsen 06-10065324

Locatieraad/pastoraatgroep

Rob Besselink, 462882; Hans Limbeek, 0314-641546,
 Dini Compas-Nijenhuis, 06-40594236;
 Annie Stapelbroek, 0314-641477

PCI: email: keijenborg@pci12apostelen.nl

Bereikbaarheid Sint Jan de Doper

Het parochiesecretariaat is geopend op donderdagmorgen van 10.30 tot 11.00 uur. Telefoon 0575-461314. Voor spoedgevallen bij een overlijden of spoedbediening belt u de parochiewacht. Telefoon 06-10319638. Contactpersoon voor Zelhem: De heer J. Waalderbos, Zonnebloemstraat 43, 7021 ZA Zelhem, tel. 0314-623809

Stichting R.K. Begraafplaats Keijenborg

Contactpersoon: mevr. J. Lamers, tel. 0575-464162, email: begraafplaatskeijenborg@hotmail.com; website www.begraafplaatskeijenborg.nl
 Nieuwe tarieven 2020: deze kunt u vinden op de website van de HH. Twaalf Apostelen, locatie Keijenborg!

Parochiële Caritas Instelling

Secretariaat: Fons Lamers, Kroezierijweg 8, 7256 KR Keijenborg

Jaargedachtenis

De jaargedachtenisvieringen van mei zullen worden uitgesteld tot latere datum. De families krijgen daar tijdig bericht van.

Overleden

Jan Pieter Marie Hoogeweegen op 29 mei 2020 op de leeftijd van 91 jaar en
Wim Wossink op 22 juni 2020 op de leeftijd van 90 jaar.

Kerkdienst gemist

Alle vieringen, ook vanuit Zutphen, zijn te beluisteren via Kerkdienstgemist (v/h kerkradio): www.12apostelen.nl/ locatie Keijenborg

Rozenkransbidden

Tot 1 oktober zal er op de woensdagavond geen rozenkransbidden zijn.

Dopen

Aanmeldingen voor het dopen graag via het secretariaat van de parochie HH. Twaalf Apostelen. Email: secretariaat@12apostelen.nl.

Vaandelzwaaien voor de jubilaris

Ondank dat de kermis dit jaar geen doorgang kon vinden i.v.m. het coronavirus, viel er toch wat te vieren in Keijenborg. Pastoor Harry Scheve was op 17 juni 25 jaar priester. Dit zou groots gevierd worden, maar kon ook niet doorgaan. Schutterij St Jan wilde echter toch wat glans geven aan een kleurloos weekend. Op zaterdag 13 juni werd de

pastoor uitgenodigd voor een "belangrijk overleg", dit bleek uiteindelijk een vaandelhulde door de schutters, dat zeer op prijs werd gesteld door de pastoor. Drie schoten door de schutters van St Jan knalden het feest ten einde.

Aanmelden per telefoon voor viering in Keijenborg!

Vrijdagmiddag voorafgaand aan de zondagviering tussen 15.00 en 18.00 uur kunt u bellen naar Ciska Gerritsen, telefoonnummer 06-10065324. Mocht u onverhoopt haar niet aan de lijn krijgen, spreek dan haar voicemail in en u wordt door haar teruggebeld. Uw aanvraag wordt genoteerd en er wordt direct verteld of deze aanvraag gehonoreerd kan worden.

Voor de verder regels voor het bijwonen van een viering: zie de bijlage van de *Onderweg!*

Vrede verbindt verschil!

Oecumenische viering op 20 september 2020

De kerken in Halle, Keijenborg en Zelhem organiseren tweemaal per jaar een oecumenische viering. Op zondag 20 september, aan het begin van de Internationale Vredesweek, bent u van harte uitgenodigd om samen het gevoel van "Vrede Verbindt Verschil" te beleven. Nieuwsgierig hoe dat dan eigenlijk kan? Waar dit zal plaatsvinden? Zondag 20 september om 10.00 uur in de H. Johannes de Doper kerk in Keijenborg. Beleef het met ons mee in deze oecumenische viering van de PKN kerken van Halle en Zelhem en van de RK. Geloofsgemeenschap Keijenborg. Voorganger is Marga Engelage, pastoraal werker.

De collecte is bestemd voor het werk van "Caritas" onder armen in het door aardbevingen getroffen Albanië, waarbij Diaken Theo ten Bruin betrokken is. De viering is te volgen (geluid, geen beeld) via [www.12apostelen.nl/kerkdienstgemist/locatie Keijenborg](http://www.12apostelen.nl/kerkdienstgemist/locatie%20Keijenborg) U bent van harte welkom maar i.v.m. de beperkende maatregelen rond COVID-19 vragen we u om zowel de informatie van weekkrant "Contact" als de afkondigingen van de betreffende kerken tijdens de vieringen in augustus en september te volgen.

Wat kunnen we samen beleven? In de H. Johannes de Doperkerk in Keijenborg staan tot de 20e september de deuren voor u open om u te verwelkomen. *Werkgroep oecumenische vieringen Halle, Zelhem, Keijenborg.*

H. Martinus - Baak

Wichmondseweg 17, 7223 LH Baak; 0575-441291;
 martinusbaak@kpnmail.nl
 Opgave gebedsintenties: per mail: martinusbaak@kpnmail.nl
 of bij Bennie Stapelbroek: tel. 0575 491060;
 mail bennie.stapelbroek@gmail.com. Voor overige zaken: Ans
 Berendsen: tel. 0575 441920; mail ans-arthur@hotmail.com
 Rekeningnr.: NL96RABO0304501697
 Redactie: pastoriebaak@outlook.com

Locatieraad/pastoraatgroep Berna Lamers, 441244;
 berna.lamers@gmail.com; Arnold Wolbrink, 441206;
 Petra Weel, 06 12536049

PCI: email: baak@pci12apostelen.nl

Koffiedrinken

We mogen gelukkig al wel weer samenkomen, maar helaas nog geen koffie of thee drinken.

Vieringen

Vanaf 1 juli kan er weer met inachtneming van alle voorschriften van het RIVM en de protocollen van het bisdomstaf gevierd worden. De bisdomstaf staat het niet toe dat er woord- en communievieringen gehouden worden maar alleen de eucharistievieringen, om het risico op besmetting met het coronavirus te verkleinen.

Woord- en gebedsvieringen maken het mogelijk om toch te kunnen samenkomen en met elkaar te vieren. De vieringen zullen volgens de RIVM richtlijnen gehouden worden. Dat wil zeggen: U komt niet als u op één van de gezondheidsvragen nee moet beantwoorden. Bij binnenkomst registreren we uw gegevens zodat er bij een eventuele besmetting bekend is wie er allemaal aanwezig waren. Daarnaast dient u uw handen te ontsmetten en de aanwijzingen van de plaatsaanwijzer op te volgen. De plaatsaanwijzer zal u vragen of u op een stoel of een bank wenst plaats te nemen, de kerk wordt van voren, en van het midden naar achteren gevuld. De collectemanden zullen bij de uitgang staan.

Reserveren voor de viering

Mogelijk komen er te veel mensen op een viering af. We moeten daarom werken met een systeem van reserveringen. Wanneer u naar een viering wilt komen kunt u zich aanmelden tot en met de vrijdag voor de viering. Wij kunnen niet garanderen dat iedereen die zich aangemeld heeft kan komen. Daarom zullen we de mail beantwoorden met de mededeling of u wel of niet in de gelegenheid wordt

gesteld om ook daadwerkelijk te komen. De aanmeldingen worden op volgorde van binnenkomst behandeld. Op dinsdag 18 augustus is er een eucharistieviering gepland om 19.00 uur. U kunt zich voor deze viering aanmelden tot en met vrijdag 14 augustus, door een e-mail te sturen naar martinusbaak@kpnmail.nl. In de mail graag duidelijk uw naam en adres vermelden en met hoeveel personen u wenst te komen. Daarnaast is het mogelijk zonder reservering om te komen, alleen als er plaatsen vrij zijn bent u welkom.

Ziekenzondag

Op zondag 13 september is het ziekenzondag, we hebben na het succes van vorig jaar besloten om ook dit jaar weer een viering op de zondag te verzorgen door de werkgroep. De bezoekersgroep kan dan op ziekenzondag de rozen aan de zieken rondbrengen. Een mooi gebaar, we willen deze traditie voortzetten. Juist dit jaar met coronavirus, waarbij we allemaal gemerkt hebben hoe belangrijk gezondheid is, willen we de zieken onder ons een hart onder de riem steken. U kunt zich voor deze viering aanmelden tot en met woensdag 9 september, door een e-mail te sturen naar pastoriebaak@outlook.com.

Let op:

Dinsdag 29 september is er een viering

In verband met de ziekenzondag viering hebben we de reguliere dinsdagavondviering verschoven naar dinsdag 29 september om 19.00 uur. Marga Engelage zal voorgaan. Deze viering staat in het teken van de Vredesweek. Mocht u de oorlog hebben meegemaakt, en een verhaal daarover willen vertellen, dan kan dat in deze viering. Omdat we dit jaar '75 jaar Vrijheid' vieren zou het mooi zijn om toch nog stil te staan bij vrijheid en vrede. Daarnaast is er in deze viering ruimte

voor plaatselijke musici. Heeft u talent, schroom dan niet.

Voor vragen of reacties kunt u bellen met Berna Lamers, 06 - 387 587 64 of mailen berna.lamers@gmail.com. U kunt zich voor deze viering aanmelden tot en met vrijdag 25 september, door een e-mail te sturen naar pastoriebaak@outlook.com.

Vrienden van de Parel van Baak

De huidige expositie in het Martinushuis loopt goed. Eerst was er een grote expositie gepland over de kerkgeschiedenis van Baak. Deze werd door de Corona achterhaald, daarom verplaatst naar volgend jaar. De informatie in de vorige *Onderweg* was daardoor ook niet meer correct. Omdat het bestuur van de Vrienden van de Parel het Martinushuis toch graag open wilde hebben werd er vrij snel een alternatieve expositie ingericht met foto's van Baakse mensen, gebouwen, school en voetbal. De expositie is elk weekend op vrijdag, zaterdag en zondag geopend van 10.30 tot 16.00 uur. Op zondag 27 september eindigt de tentoonstelling 2020. Omdat de coronamaatregelen nog steeds gelden is er permanent toezicht aanwezig. Het liturgische deel is ook open, zodat mensen een kaarsje bij Maria kunnen opsteken. De entree is gratis, maar een vrije gift wordt op prijs gesteld. De eerste vijf weekenden zijn er al bijna 500 bezoekers geweest.

Gebedsintenties

Di.18/8: Jgt. Henk Mentink, Gerard Spijkers, Ouders Spijkers-Betting, Ouders Cornelissen-Brink, Tonny Schooltink, Paula Eugelink-Lahn, mevr. Buiting-Buser, Teun en Marie Eliesen-Hendriks, Fam. Veenhuis-Zents, Ouders Hebben-Smit, Jos en Bets Hermsen-Goris, Ouders van Leussen-Schooltink-Bosman. **Zo.13/9:** Paula Eugelink-Lahn, mevr. Buiting-Buser. **Di. 29/9:** Fam. Hendriks-Hermsen, Jgt. Jos Hermsen, Ouders van Leussen-Wolbrink, Ouders Dashorst-Brink, Gerard Spijkers, Ouders Spijkers-Betting, Ouders Cornelissen-Brink, Ouders Harmsen-Ovink, Ouders Helmink-Boerkamp, Zuster Bernadino Helmink, Tonny Schooltink, Teun en Marie Eliesen-Hendriks, Fam. Veenhuis-Zents, Ouders Hebben-Smit, Ouders van Leussen-Schooltink-Bosman.

H. Willibrord - Drempt

Zomerweg 19, 6996 DD Drempt.
 Secretariaat: Hoefkensestraat 12, 6996 DS Drempt
 locatieraaddrempt@gmail.com, 0313 479294
 Opgave gebedsintenties:
 rk.drempt.gebedsintentie@gmail.com
 Rekeningnr.: NL25RABO0304500259
 Redactie: redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Locatieraad / pastoraatgroep

Ingrid Stortelder-Spigt, 0313 479294
 Henrie Bremer, secretaris
 Fons Janssen, penningmeester
 Peter Hammink

PCI: email: drempt@pci12apostelen.nl

Zomer 2020

Met het schrijven van dit stuk is het midden juli en is de vakantieperiode aangebroken. Dit verloopt nu anders dan we gewend zijn. Het is voor velen vakantie in eigen land, een buurland of thuis blijven. Gelukkig is het virus in Nederland goed onder controle maar dat is helaas geen garantie dat het niet opnieuw de kop opsteekt wanneer we regels niet meer volgen. De regen van de afgelopen weken heeft wat verlichting gebracht voor de boeren en de natuur, maar we hopen natuurlijk ook op wat mooi zomerweer in eigen land de komende tijd. Op zondag 5 juli hebben we de eerste dienst gehad in Drempt. Het was een woord- en gebedsviering met als voorganger Trees Offenberg en we mochten Petra Schaars-Ankersmit verwelkomen als nieuwe lector. Na twee bijeenkomsten van de parochie, het schrijven van een gebruiksplan en het aanbrengen van voorzieningen in de kerk zelf was dit mogelijk. Het op schoolmeesterachtige wijze toezien op het verloop voelt echter ongemakkelijk. Gezien de nieuwe regels hebben we nu tijdelijk een kerkdienst om de drie weken in plaats van de gebruikelijke twee weken, zie het rooster op pagina 15. Het is te hopen dat er binnenkort wat versoepeling mogelijk is. Het na afloop niet kunnen samenzijn en koffie kunnen drinken wordt als een groot gemis ervaren. We moeten het ongemak van deze beperking ook relativeren gezien de andere maatschappelijke problemen die momenteel spelen zoals de stikstofregels voor de boeren, het discriminatiedebat en de financiële onzekerheid van velen. Ook zal het onze parochie en locatie niet onberoerd laten. Het zijn complexe en lastige tijden maar we moeten er het beste van maken. Dit kan alleen als we elkaar helpen en steunen. We wensen iedereen, ondanks de zorgen en beperkingen, een fijne augustus en

nazomer toe en wellicht tot ziens, op de voorgeschreven afstand.

Aanmelden vieringen

Procedure H. Willibrordkerk Drempt

Om aan de RIVM-richtlijnen te kunnen voldoen zijn in de kerk minder plaatsen beschikbaar. Het is daarom gewenst dat parochianen zich van tevoren aanmelden. Aanmelden kan in de week voorafgaand aan de viering, telefonisch of via de mail bij het aanspreekpunt van de locatieraad. Aanmelding voor meerdere vieringen tegelijk is niet mogelijk.

Aanmelden per mail

Vóór vrijdagmiddag 16.00 uur voorafgaand aan de viering stuurt u een mail naar: locatieraaddrempt@gmail.com met daarin uw naam, telefoonnummer en hoeveel plaatsen u wilt reserveren. Indien er meer mensen zich hebben opgegeven dan er kunnen worden toegelaten krijgt u bericht dat het vol is. Uiterlijk zaterdagochtend voor de zondagochtendviering worden de aanmeldingen per binnengekomen e-mail verwerkt.

Aanmelden per telefoon

Telefonisch aanmelden is mogelijk tot zaterdagmiddag 16.00 uur. Dit kan bij Ingrid-Stortelder-Spigt: 0313 479294, u krijgt dan gelijk te horen of u kunt worden toegelaten.

Ook indien u zich vooraf niet heeft aangemeld bent u welkom. Het kan dan echter voorkomen dat u niet kunt worden toegelaten als reeds het maximumaantal mensen bereikt is.

Nationale Ziekendag

Deze is in het tweede weekend in september. Aangezien er dan in Drempt geen viering is, willen we er op zondag 6 september extra aandacht aan schenken.

De Zonnebloem zet zich in voor mensen met een lichamelijke beperking. Er wordt voor hen verschillende activiteiten georganiseerd. Helaas was dat de laatste maanden door de coronacrisis niet het geval. Over welke activiteiten hebben we het? Bezoek aan een tuincentrum, bingo, iemand, die iets komt vertellen over een interessant onderwerp of een zanggroep, die optreedt.

Huisbezoek wordt ook zeer op prijs gesteld. Er kan dan een waardevolle ontmoeting plaats vinden. Een luisterend oor en een bemoedigend woord is van groot belang. Je geeft degene die bezocht wordt het gevoel: ik ben de moeite waard en ik word niet in de steek gelaten.

In 't weekend wordt aan de zieken en thuiszittende medemens een attentie aangeboden.

Er zal tijdens de viering, die voorgegaan wordt door diaken G. Oude Groen, een extra collecte voor de Zonnebloem zijn.

Dankbaar voor 75 jaar leven in vrijheid

Daarom is het idee gerezen om in onze H. Willibrordkerk, in de vieringen die ons dit jaar nog resten, namen te noemen van hen die gevallen zijn voor onze vrijheid. Enkele parochianen helpen al om ons deze namen aan te reiken. Onze vraag aan u is, kent u ook namen van veteranen, gevallen en/of heeft u familieleden die in de oorlog gestreden hebben voor de vrijheid die we nu met elkaar mogen beleven, geeft u dit dan a.u.b. door aan Ingrid via telefoonnummer 0313 479294. In dit bijzondere jaar willen we hen graag in dankbaarheid gedenken.

Kopij

Sluitingsdatum kopij: 4 september
 redactie.willibrord.drempt@gmail.com

H. Willibrord - Olburgen

Olburgseweg 4; 7225 NB Olburgen, 0575-451279,
 bgg 0575-451454.
 Rekeningnr.: NL42RABO0148900313
 Redactie: jansenmts@gmail.com

Locatieraad/pastoraatgroep

Jan den Hartog, voorzitter, 452815
 Alex Gerritsen 450950
 Anke Pasman, 451261

PCI: email: olburgen@pci12apostelen.nl

Lector

20 september: Cilia Langenhof

Koster

20 september: Joost Langenhof

Bloemversiering

12 september - 25 september:
 Betsie en Nicole

Dames- en herenkor

Op het moment van inleveren van de kopij voor dit nummer van *Onderweg* is er nog geen informatie wanneer het koor weer begint met repeteren c.q. zingt tijdens de vieringen.

Activiteiten voor vrouwen

Het is de bedoeling dat we in september weer van start gaan met een dagje uit naar Garderen voor o.a. een bezoek aan 't Veluws Zandsculpturenfestijn. Alle informatie over (het wel of niet doorgaan van) de activiteiten staan op de site www.olburgen-rha.nl/vrouwen

Boekenuitleen Olburgen

Vanaf 1 juni is de boekenuitleen weer open op vrijdagmorgen van 10.30 uur tot 11.30 uur. Er zijn maatregelen getroffen zodat er corona-proof boeken geleend of teruggebracht kunnen worden. Er is één vrijwilliger aanwezig en je kunt gerust even bijkletsen, maar er wordt nog geen koffie/thee geschonken. De komende maanden is en blijft dit voorlopig onze "normaal".

Maar we blijven nog steeds nieuwe aanwinsten ontvangen:

Charles den Tex	Angstval
Jessica Shattuck	De vrouwen van Lingenfels
Elizabeth Gilbert	Het hart van alle dingen
Franca Treur	Dorsvloer vol confetti
Hendrik Groen	Pogingen iets van het leven te maken
François Depenoux	Opa Skype
Courtney Miller Santo	Onder de olijfboom
Michel v. Egmond	Gijp
Hugo Borst	Kappen
Erik Valeur	Het zevende kind
Tatiana de Rosnay	Kwetsbaar
Denis Avey	De man, die naar Auschwitz wilde
Randy Susan Meijers	Papieren kind
Lulu Wang	Heldere maan
	Wilde rozen
Patricia Snel	De intrigant
Gillian Slovo	Zwarte orchideeën
Kay Stockham	Niet te temmen
Linda van Rijn	Zeezicht

Carry Slee
 Murat Isik
 Peter de Zwaan

Jac. Toes
 Elena Ferante
 Marlies Brenters
 Aristide von Bienefeldt

Jan Siebelink
 Martha Hall Kelly
 Karin Slaughter

Mam, je wordt oma
 Mijn moeders strijd
 De voeder
 Het alibibureau
 De kleine leugen
 De geniale vriendin
 Overzee
 De zus, die Anna
 Magnani niet was
 De buurjongen
 Russische rozen
 Laatste weduwe

Het is mogelijk dat door de coronamaatregelen onderstaande gegevens niet van toepassing zijn. Kijk voor actuele informatie op de site: <https://www.12apostelen.nl/index.php/geloofsgemeenschap-olburgen/>

Rooster Weekendviering

20 september

Collectant

20 september: Joost Langenhof

Intenties

20 september: (deze intenties waren oorspronkelijk ingepland op 12 april): Annie Gosselink-Pasman en Albert Gosselink, Harry en Grada Gerritsen-Reulink, Theo van Aalst, Gradus en Dinie Baars, Hendrikus Baars, Mientje Schotman, Willemien Horstink-Groot Koerkamp en Jan Horstink, Herman en Bep Pasman, Jan Wigman en Willy Wigman-Reijers

Kopij

Heb jij een artikel waarvan je denkt dat het leuk is voor het blad *Onderweg* of de website, geef dit dan digitaal door naar jansenmts@gmail.com

Sluitingsdatum inleveren kopij voor Olburgen/Rha:
 Jaargang 8, nummer 7: 31 augustus 2020 (uiterlijk 20.00 uur):

E-mailadres: jansenmts@gmail.com

H. Willibrord - Steenderen

Bronkhorsterweg 2F, 7221 AC Steenderen
 Secretariaat: Azaleastraat 14, 7221 AZ Steenderen
 Tel.: 0575 452101; b.g.g. 06 16066571
 email: mariaschut@kpnmail.nl
 Rekeningnr.: NL28RABO0148991939
 Redactie: mariaschotman@gmail.com

Locatieraad Trudi van der Weijden, vz.; Trees Huis in 't Veld, pm.; Nel Verheul, secr., 470596, familie.verheul@kpnmail.nl; Willie Geurts, geb.

Pastoraatgroep Marijke Steemers, Maria Schut, secr. 452101, mariaschut@kpnmail.nl; Annie Willemsen, Maria Schotman, vz.

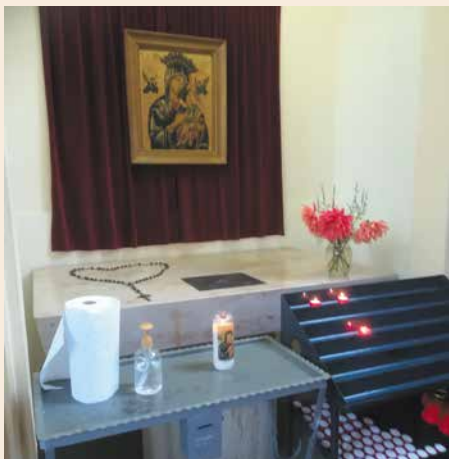
PCI: email: steenderen@pci12apostelen.nl

We vieren weer, maar toch.....

Op 13 juli schrijf ik dit stuk voor de *Onderweg*. We hebben net weer een vergadering gehad van de locatieraad en pastoraatgroep. Eerst in het Kerspel, netjes op afstand. Daarna in de kerk om te kijken of alles gereed is voor de viering van woord en gebed van 19 juli. Er moest vooraf heel wat geregeld worden. Als ik dit schrijf weet ik nog niet hoe het verlopen is. Deze *Onderweg* krijgt u ruim na 19 juli in handen. De mensen die naar de viering zijn geweest kunnen vertellen hoe het was. Misschien zijn de regels wel verder versoepeld, of is het weer ingeperkt. Het blijft een onzekere tijd. Laten we hopen en bidden dat het allemaal weer een beetje normaal wordt. Op 23 augustus is de volgende viering en dat is een eucharistieviering met voorganger pastor Baneke.

Bloemen in de kerk

De kerkdeur is iedere dag open. Regelmatig komen er mensen een kijkje nemen en een kaarsje opsteken. In het boek dat achter in de kerk ligt schrijven mensen vaak hoe mooi ze de kerk vinden. Iemand schreef: 'Wat fijn dat de kerk open is. En dan staan er ook nog eens verse bloemen. Prachtig!' Dank aan de bloemengroep voor het verzorgen van steeds weer mooie bloemen op het priesterkoor en bij Maria.

Vieringen in september

Op woensdag 9 september om 10.00 uur is er een eucharistieviering met voorganger pastoor Scheve in onze kerk. Waarschijnlijk hoeft u zich hiervoor niet aan te melden. We hopen wel dat er veel mensen komen want dan zal er vaker op woensdag een eucharistieviering zijn. Op zondag 27 september is er om 9.30 uur een gebedsdienst met voorganger diaken Anton Bos.

Bezoekgroep

De bezoekgroep heeft haar werkzaamheden weer hervat. Zij bellen eerst op om te vragen of ze langs mogen komen. Zij bezoeken ouderen en zieken. Wanneer u het fijn vindt als iemand van de groep u komt bezoeken dan kunt u bellen met Annie Willemsen tel. 451853. Wilt u een pastoraal bezoek dan kunt u dat ook aan haar doorgeven, of iemand bellen van het pastoraal team. Nummers staan op pagina 2 in de *Onderweg*.

Minder inkomsten in deze tijd

U zult begrijpen dat er de laatste tijd weinig inkomsten zijn nu er niet gevierd wordt. Er komt geen collectegeld binnen en er worden ook weinig intenties aangevraagd. Ook die inkomsten lopen we mis. Tijdens de vieringen die weer opgestart zijn mag er niet gecollecteerd worden. U kunt wel geld in een mandje achterin de kerk doen, of geld overmaken. Het rekeningnummer is: NL28 RABO 0148 9919 39 tnv RK GG H. Willibrord Steenderen.

Acolieten

We hebben altijd een klein groepje goede acolieten gehad die trouw hun taken vervulden. In deze tijd maken we geen gebruik van hun diensten omdat de regels

erg streng zijn. Wij hopen dat dit snel gaat veranderen en wij hen weer kunnen inroosteren.

Opgeven voor de viering van 23 augustus

Op zondag 23 augustus is er om 9.30 uur een eucharistieviering met voorganger pastor Baneke. U dient zich hier vooraf voor aan te melden. Dit kan vanaf maandag 17 augustus tot vrijdag 22 augustus 20.00 uur bij Maria Schotman 06 44338522 mariaschotman@gmail.com of Trudi van der Weijden 06 16066571 truidivanderweijden@gmail.com Wilt u ergens anders naar een viering, kijkt u dan op de website of in deze *Onderweg*. Ook daarvoor moet u zich bij de betreffende personen aanmelden.

Tuinploeg

De vrijwilligers die de tuin en het kerkhof onderhouden zijn tegenwoordig in kleine groepjes aan het werk. Dit om voldoende afstand te kunnen houden. In een vorige *Onderweg* stond een foto van het aangelegde strooiveldje. Daar is nu een hekje omheen geplaatst. Het ziet er strak en verzorgd uit.

Familieberichten

Op 27 juni is de heer Hendrikus Gradus Rutjes overleden. Henk is 84 jaar geworden. De crematiedienst vond plaats op 2 juli. De grens voor het aantal personen was toen net versoepeld van 30 naar 100. Dat was fijn voor de familie.

Koffie drinken

Helaas is dit nog niet mogelijk. De afstand van anderhalve meter maakt dat het niet te verwezenlijken is in het Kerspel.

H. Willibrord - Vierakker

Vierakkersestraatweg 31, 7233 SE Vierakker, 0575-441286, info@demooistekerk.nl; www.demooistekerk.nl
 Secretariaat: donderdag 10.00 – 10.30 uur
 Rekeningnr.: NL40RABO0366417029
 Rekeningnr.: NL86RABO0327465948 (restaurantie)
 Redactie: j-m.holtslag@tele2.nl

Locatieraad Charlotte Bonga, vz., pm., 441261;
 Jan Marijnissen, 441276; Frans Koekkoek, secretaris,
 06-46097080, Valentijn van Waalwijk, 06 83124367.

Pastoraatgroep Michel Roording, 0630727690.

PCI: email: vierakker@pci12apostelen.nl

Genomen maatregelen voor veilig vieren

Wij hebben de nodige maatregelen genomen om er voor te zorgen dat we waardig en veilig samen kunt vieren. In de Handleiding voor gelovigen voor deelname aan de liturgieviering en Gebruiksmodel Handleiding en gebruiksplan vieren vanaf 1 juli 2020 kunt u meer lezen. U kunt deze downloaden van onze website www.demooistekerk.nl/vieringen. We hopen velen van u weer te mogen begroeten!

Vieringen van start: aanmelden verplicht Kerk open van 17.00 tot 18.00 uur in weekenden dat niet gevierd wordt

Na maanden van stilte en gesloten kerken was er zondag 5 juli jl. dan eindelijk weer gelegenheid om met elkaar te vieren. Ondanks dat er geen tijdige publicatie over de viering kon worden gerealiseerd wisten maar liefst 24 mensen de weg naar onze kerk te vinden voor de gebedsviering waarin diaken Theo ten Bruin voorving. Het ging allemaal een beetje anders dan we gewend zijn, met looprichtingen en met rood/wit lint afgezette banken waarin niet gezeten mocht worden, maar het was goed om weer bij elkaar te zijn. Het was een mooie, serene viering, muzikaal omlijst door onze vertrouwde organist en twee koorleden op het koor, v er van elkaar en ook op de voorgeschreven afstand tot de gelovigen. Dat maakte het toch een beetje als vanouds.

De komende maanden zullen er in principe twee vieringen zijn in de maand. In juli was er nog een viering op zaterdag 18 juli om 17.00 uur. In verband met de anderhalve meter regel zijn er minder plaatsen beschikbaar. Het is daarom zaak dat u zich van tevoren, dat wil zeggen

in de dagen voorafgaand aan de viering, aanmeldt zodat wij een plaats voor u kunnen reserveren. U kunt dit doen tot de zaterdag voorafgaand aan/van de viering van dat weekend, 12.00 uur door te bellen met het telefoonnummer van onze geloofsgemeenschap: 0575-441286 of door te bellen naar onze kosteres, mevrouw Tijssen. Zij is bereikbaar op telefoonnummer 0575-441743.

Nieuwe aanwinst Ludgertuin

Wie regelmatig langs de kerk rijdt/wandelt kan zien dat naast het even binnenwippen in de kerk, ook de Ludgertuin niet wordt overgeslagen. Velen lopen even dit charmante rondje langs de informatieborden over het leven van de heilige Ludger. De frequente bezoeker zal dan opvallen dat er een nieuwe aanwinst te bewonderen valt: gans nummer vijf! Deze gans stond moederziel alleen buiten bij De Werf, de ideële kringloopwinkel in Vorden. Voor een bescheiden bedrag mocht de gans verhuizen naar Vierakker waar

vier medebroeders hem vol blijdschap verwelkomden in de Ludgertuin.

Oecumenische openluchtviering 23 augustus

Al een aantal jaren zijn we gewend om de feestweek in Vierakker/Wichmond te beginnen met een oecumenische openluchtviering. Dit jaar is er vanwege corona geen feestweek. Toch is er wel de oecumenische openluchtviering deze keer in de tuin van de pastorie bij de protestantse kerk. Ook voor deze viering geldt: aanmelden verplicht (zie hierboven). Aanvang van de viering is 10.00 uur.

Kerk open in weekenden dat er niet gevierd wordt

In de weekenden dat er geen vieringen zijn zal de kerk op zaterdagmiddag geopend zijn van 17.00 tot 18.00 uur, zodat u in de gelegenheid bent weer even in de kerk te zijn waar u zolang niet naar toe hebt kunnen gaan. U kunt dan een kaars opsteken, stil worden voor een eigen gebed en bij mooi weer hebben we buiten, op gepaste afstand, een kopje koffie/thee voor u zodat u kunt bijkletsen met uw mede-geloofsgenoten. De eerste keer, dat was op zaterdag, 11 juli jl., waren er vijf mensen. Niet slecht als je weet dat we er, behalve een aankondiging op de website, nog geen ruchtbaarheid aan konden geven. Met deze publicatie hopen we dat er meer mensen gebruik zullen maken van deze mogelijkheid. Die mensen die er 11 juli waren, waren reuze blij dat de kerk open was en zij genoten ook van het orgelspel van onze organist.

150 jaar kerk

Door de coronaperikelen lopen onze plannen voor de viering van 150 jaar kerk een beetje in de soep. De bijzondere vesperviering op 26 maart, de sterfdag van de heilige Ludger, werd afgelast evenals de hap en stap wandeling in mei. Binnenkort komt het feestcomité bij elkaar om zich te buigen over hoe nu verder.

Doordeweekse openstelling van de Kerk!

Gelukkig mocht dat weer vanaf 6 juli. Op pagina 12 kunt u hier meer over lezen.

Open Monumentendag

In tegenstelling tot eerdere berichten in de pers gaat de Open Monumentendag in de gemeente Bronckhorst gewoon door. Onze kerk is op zaterdag 12 september open van 11.00 tot 16.00 uur.

Een kaarsje bij Maria in Joppe

Er branden soms zo veel kaarsjes bij Maria in het kerkportaal dat je de warmte ervan voelt.

Het kerkportaal is rijk gevuld met drie Maria's, maar het bronsplastiek Maria Tenhemelopneming heeft een speciale plek en hangt boven de deuren in het kerkportaal. Het vraagt extra je aandacht, want je moet omhoog kijken wil je haar zien.

Pieter Snijders, beeldend kunstenaar uit Doesburg, is de bedenker en de maker van het stuk dat is opgedragen aan de patrones van de kerk. De Madonna is geplaatst in een mandorla, dat de vorm heeft van een amandel en symbolisch de kosmos uitbeeldt. Maria staat er middenin en haar armen zijn diagonaal uitgestrekt. Haar ene hand wijst naar de hemel en haar andere hand reikt naar de aarde. Naar ons, naar u en jou!

De vervaardiging is pure ambacht, zowel die van de kunstenaar als de bronsgieter. Een klein comité heeft het proces gevolgd en heeft zelfs op een snikhete dag bij bronsgieterij meegekeken bij het opgieten van het brons in de mallen. Met de toegewijde liefde en warmte dat in het proces en vervaardiging is gestoken straalt het bronsplastiek Maria Tenhemelopneming ons tegemoet en nodigt Maria, Moeder Gods ons uit bij haar te komen, te bidden, te zijn, te mijmeren, een praatje met haar te maken en dat kaarsje bij haar aan te steken. Ze is blij als je komt. Het kerkportaal is – dankzij de medewerking van vrijwilligers – dagelijks open.

Ter ere van het 150-jarig jubileum van onze kerk in 2018 heeft de geloofsgemeenschap het prachtige geschenk van de Stichting Vrienden van de Joppekerk ontvangen. De wijding door pastoor Harry Scheve vond 15 augustus plaats.

**God,
Gij hebt het Hart van de
Heilige Maagd Maria
tot een waardig verblijf
gemaakt
voor de heilige Geest.
Mogen ook wij, op haar
voorspraak
een tempel worden
van uw heerlijkheid.**

**Aan U,
die op onze reis schijnt
als teken van verlossing
en hoop,
vertrouwen wij ons toe,
o Liefdevolle
Moeder Gods.**

